

**NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS
KÖZGYŰLÉSÉNEK**

164/2016.(VI.30.) számú

h a t á r o z a t a

**Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Ifjúsági Konceptiójának (2016-2021)
elfogadásáról**

A Közgyűlés

az előterjesztést megtárgyalta és Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Ifjúsági Konceptióját (2016-2021) a határozat melléklete szerint elfogadja.

k.m.f.

Dr. Kovács Ferenc
polgármester

Dr. Szemán Sándor
címzetes főjegyző

Erről értesülnek:

- 1./ A Közgyűlés tagjai
- 2./ A címzetes főjegyző és a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeinek vezetői

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS

IFJÚSÁGI KONCEPCIÓJA

2016-2021

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
2. Helyzetelemzés	5
2.1.1 Demográfiai helyzet.....	5
2.1.2 Oktatás, képzés.....	7
2.1.3 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci helyzet	10
2.1.4 Marginalizálódás, kirekesztettség	11
2.1.5 Fogyasztás, gazdasági helyzet, kultúra, média, infokommunikáció	13
2.1.6 Ifjúság és egészség (egészségi állapot, életminőség, egészségtudatosság)	14
2.1.7 Ifjúság és bűnözés, devianciák.....	17
2.1.7.1 Droghasználat jellemzői	17
2.1.7.2 „Magyar virtus” – alkoholfogyasztás jellemzői a városi fiatal generációban	18
2.1.7.3 Dohányzási szokások	19
2.1.7.4 Lelki egészség.....	19
2.1.8 Közösség, részvétel, közélet.....	21
2.2 Az ifjúsági közfeladatok és ellátásuk helyzete	23
2.2.1 Jogszabályi környezet (az ifjúsági közfeladatok jogi szabályozottsága, a jogok érvényesülése)	23
2.2.2 Helyi ifjúsági szolgáltatások, intézmények rendszere.....	24
2.2.3 A fiatalok igényei és szükségletei a fiatalok és a szakemberek véleménye szerint	35
2.2.4 Nyíregyháza város az ifjúság szemszögéből.....	37
3. Cselekvési terv.....	39
3.1 Lakással, lakhatással, családalapítással kapcsolatos megoldási javaslatok	39
3.2 Munkahely, munkaerő-piaci megoldási javaslatok	40
3.3 Oktatással kapcsolatos megoldási javaslatok	42
3.4 Szabadidő, sport, életmód megoldási javaslatok	44
3.5 Ifjúsági szolgáltatások, közösségi terek megoldási javaslatok	46
3.6 Ifjúsági érdekképviselő, ifjúsági részvétel megoldási javaslatok	47
3.7 Esélyegyenlőség, szolidaritás megoldási javaslatok	48
3.8 Prevenció, rizikómagatartás, megelőzés, pszichés támogatás megoldási javaslatok	49
Összegzés.....	51
Irodalomjegyzék.....	52
Internetes hivatkozás.....	53

1. Bevezetés

Összhangban az Országgyűlésnek a 88/2009. (X. 29.) OGY határozatával elfogadott Nemzeti Ifjúsági Stratégiával (2009-2024), a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIV. törvény 13. § (1) bekezdés 15. pontjával Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Ifjúsági Koncepcióban (2016-2021) rögzíti az ifjúság érdekében szükséges feladatokat.

Értékeink, küldetésünk

Nyíregyháza Megyei Jogú Város erősíteni kívánja elkötelezettségét

- a fiatalok helyben tartása, életkezdésének és életpályájának támogatása,
- életfeltételeik javítása,
- generációk közötti kapcsolat és szolidaritás erősítése,
- tehetség és képességek kibontakozásának segítése,
- élhető város – fiatal barát város,- egyetemváros kialakításához szükséges települési politika megvalósítása,
- a város megyeszékhely és központ szerepének kiemelése

iránt.

Előzmények

Nemzetközi szinten több európai érdekérvényesítő ernyőszervezet is segíti a fiatalokat, illetve azon szervezeteket, melyek a fiatalokkal foglalkoznak. Az Európa Tanács által létrehozott és működtetett Európai Ifjúsági Fórum gyűjti össze az Európában tevékenykedő országos hatókörű nemzeti ifjúsági tanácsokat. Magyarországnak egyelőre megfigyelői státusza van a Fórumban, mivel hazánkban a Nemzeti Ifjúsági Tanács csak 2012-ben alakult meg és egy hosszan tartó jogi folyamat miatt bírósági bejegyzése csak 2015-re realizálódott. Ezen kívül több más európai szintű érdekérvényesítő és képviselő szervezet is van: EYRICA (Európai Ifjúsági Információs és Tanácsadó Ügynökség), EYF (Európai Ifjúsági Alapítvány), ECYC (Európai Ifjúsági Klubok Konföderációja). Európában két ifjúsági központ működik, az egyik a Budapesti Európai Ifjúsági Központ Budapesten, míg a másik a franciaországi Strasbourgban.

Országos szinten a legfőbb ifjúsági érdekérvényesítő szervezet a Nemzeti Ifjúsági Tanács (NIT). Szakmai országos szervezet az Ifjúsági Szolgáltatók Országos Szövetsége (ISZOSZ), amely a HAYICO bázisán alakult meg 2011-ben. Mind a NIT-nek, mind az ISZOSZ-nak tagja a Mustárházat működtető KÉK Egyesület, valamint a Közösségi Face-ek működtetője, a Köz-Pont Ifjúsági Egyesület. Magyarországon több, specializált érdekérvényesítő szervezet is működik, ilyen például a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (HÖOK), Fiatal Vállalkozók Országos Szövetsége (FIVOSZ), Doktoranduszok Szövetsége.

A magyar ifjúságpolitika irányait a 88/2009. (X. 29.) OGY határozattal elfogadott Nemzeti Ifjúsági Stratégia (NIS) határozza meg, amely felvázolja az ifjúsági korosztályok fejlődésének optimális irányait. Célja, hogy hosszú távon irányt szabjon az ifjúság életfeltételeinek javításához, segítséget nyújtson a szféra valamennyi szereplőjének az ifjúsággal kapcsolatos intézkedések tervezéséhez, szervezéséhez és végrehajtásához. A NIS - mint keret - lehetőséget ad arra, hogy kormányzati ciklusokon átívelő célokkal és irányokkal lehessen tervezni.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése a 259/2014. (XII. 18.) számú határozatával döntött arról, hogy 2015 évben felül kell vizsgálni Nyíregyháza Megyei Jogú Város Ifjúsági Koncepcióját. A koncepció készítését megelőzően 2015-ben létrejött az Ifjúsági Kerekasztal, újjászerveződött a

Nyíregyházi Kábítószer Egyeztető Fórum (NYÍR-KEF), és 2015. június és szeptember között sor került Nyíregyháza Ifjúsága 2015 című kutatásra a Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar együttműködésével. A kutatásban fókuszcsoporthoz interjú módszerrel nyolc csoportot kérdeztünk meg az ifjúság helyzetéről (pedagógusok, szülők, helyi nagy cégek vezetői, ifjúságsegíttéssel foglalkozó szakemberek, 15 – 18 év közötti szakiskolások és középiskolások, valamint 19 – 29 év közötti fiatalok, akik tanulmányaikat nem városunkban folytatják, illetve azon fiatalok, akik már nem folytatnak tanulmányokat). Kérdőíves módszerrel két korcsoportot vizsgáltak, a 15-18 illetve a 19-29 éveseket. A két korosztályból összesen 733 főt értünk el. A vizsgált dimenziók mindkét korosztály esetében hasonlóak és követik a Magyarország Ifjúsága kutatás során alkalmazott kérdőívek szerkezetét és tematikáját, így adataink összehasonlíthatók az országos és régiós adatokkal is.¹

A koncepció készítésekor figyelembe vettük az országos ifjúsáspolitikai célkitűzéseket, a helyi kutatás eredményeit, a kutatásban részt vett szakértők javaslatait és a fiatalok által megfogalmazott igényeket, szükségleteket. A koncepció összhangban áll az önkormányzat által elfogadott alábbi stratégiákkal, tervekkel:

- Helyi Esélyegyenlőségi Program 2013. 2015.,
- Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2008. 2012.,
- Szolgáltatástervezési koncepció 2003. 2005. 2008. 2011. 2012.,
- Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020.,
- Fogytékosügyi program 2005.,
- Idősügyi Program 2008. 2012.,
- Gazdasági Program 2015-2019.,
- Hosszú-távú Településfejlesztési Koncepció 2000., 2011.,
- Sportkoncepció 2014-2020.

Tekintettel arra, hogy a koncepciók, beszámolók is tartalmaznak a jelen koncepcióban tárgyalt célcsoportra vonatkozó adatokat, helyzetük elemzését, előfordul átfedés a megjelenített adatokkal, elemzésekkel.

Az Ifjúsági Koncepció átfogó célja

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata az Ifjúsági Koncepció elfogadásával kinyilvánítja elkötelezettségét az alábbi célok megvalósítása iránt:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelménye,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elve,
- a diszkriminációmentesség,
- szegregációmentesség,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt ifjúságot érintő problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedések megtétele,
- együttműködés az oktatási intézményekkel, az oktatási intézményeket érintő intézkedések érdekében az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel), a Nyíregyházi Egyetemmel, a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karával, Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolával,
- együttműködés a város területén működő valamennyi ifjúsággal foglalkozó szervezettel.

---

¹ A kutatás eredményeiről Nyíregyháza Ifjúsága 2015 címmel kötet jelent meg.

Az Ifjúsági Koncepció célja

Az önkormányzat feladata, hogy a város területén működő, az ifjúsággal foglalkozó intézmények, civil szervezetek, egyházak, szakemberek tevékenységének összehangolásával és a település fiataljainak bevonásával olyan szolgáltatásokat és fejlesztéseket valósítson meg, mely a fiatalok életminőségét javítja.

Az ifjúsági munka összetettsége és komplexitása miatt szükség van tudatos tervezésre, a célok és tevékenységek meghatározására és összehangolására, ezek gyakorlati kidolgozására, illetve a megvalósítás során ezek folyamatos felülvizsgálatára. Ezért a szakmai munka elveit és alapértékeit az elérni kívánt célt és az ahhoz kapcsolódó konkrét tevékenységeket cselekvési terv tartalmazza. A cselekvési tervben rövid, közép és hosszú távú célkitűzéseket határoztunk meg. Az ifjúsággal foglalkozó szakemberek a 8–12 közötti évektől a 25–30 életévekig terjedő szakaszt tekintik ifjúsági életszakasznak. 2009 áprilisában az Európai Unió Ifjúsági Stratégiája 13–29 évesekre terjesztette ki (korábban a 15–29 közötti évekre összpontosító) korosztályi fókuszát. A nyíregyházi ifjúságkutatás és az ifjúsági koncepció célcsoportjaként a városban dolgozó ifjúsági szakemberekkel együtt a 15-29 éves korosztályt jelöltük meg.

Az Ifjúsági Koncepció Cselekvési tervének célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek a célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása érdekében. Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, amely elsősorban az Ifjúsági Kerekasztal és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportok feladata lesz. Az ifjúságkutatás, a koncepció és annak cselekvési terve egyaránt kiterjed a városban élő és a város oktatási intézményeiben tanuló fiatalokra.

2. Helyzetelemzés

A nyíregyházi ifjúság élethelyzete

2.1.1. Demográfiai helyzet

„A fiatalos város”

Nyíregyháza demográfiai jellemzői alapján fiatalos város. Az ország hetedik legnagyobb városa, megyeszékhely, járási és kistérségi központ. A város demográfiai jellemzői alapján fiatalos városnak mondható, mivel a fiatalok viszonylag magasabb aránya jellemző, bár a fiatalok számarányának csökkenése a városban is tetten érhető. Az előző népszámlálási adatok szerint Magyarországon a 15-29 évesek aránya a lakónépességhez viszonyítottan 2001-ben 22,2 %, 2011-ben 18,3 %. A városra vonatkozó adatok szerint 2001-ben a 15-29 évesek aránya 26,9 % (31.961 fő), 2011-ben 19,9% (23.838. fő). 2015-re Nyíregyházán 18 %-ra csökkent a fenti korosztály aránya.²

Miközben a gyermekek és fiatalok aránya csökken, az idősek aránya az összlakosságot tekintve növekszik. Az átlagéletkor növekszik, egyre tovább élnek az emberek, később vállalnak gyermeket és kevesebb a fiatal. Ezek a demográfiai változások egyaránt befolyásolják a családokat, a nemzedékek

² Nyíregyháza lakónépessége 2015. január 1-én 118 125 fő, a 0-14 évesek száma 17 639 fő, a 15-29 évesek száma 21 369 fő, a teljes lakónépesség 18 százaléka.

közötti szolidaritást. A hazai ifjúságkutatások történetében a 2000-ben megkezdett nagymintás ifjúságkutatási program beszámolója (Laki – Szabó – Bauer, 2001) már jelezte itthon is, hogy dokumentálható a meghosszabbodó posztadoleszcens³ életszakasz, a fiatalok egyre több időt töltenek tanulással, kitolódik az első munkába állás időpontja, egyre későbbre tevődik a családalapítás. Miközben felbomlottak a hagyományos családformák, egyre divatosabbá váltak a hivatalosan nem bejegyzett, együttélési formák. A 2012. évi országos ifjúságkutatás eredményei alapján a 15-29 éves korosztály 17 százaléka volt házas, aki együtt is élt házastársával, 14 százalékuk élt élettársával együtt hajadonként/nőtlenként.

A Nyíregyházán élő fiatalokon belül a 15-18 éves korcsoporthoz tartozók nagyobb része úgy nyilatkozott, hogy nincs most jelenleg barátja/barátnője, mindemellett közel 60%-uk válaszolta azt, hogy volt már korábban kapcsolata. Ehhez hasonló eredményre jutottak a Magyar Ifjúság 2012 kutatói is. Az tapasztalták, hogy az összeköltözés általában 23 és 24 éves kor környékén ugrik meg hirtelen, vélhetően a tanulmányok befejezésének következtében. (Makay 2013)⁴ Nyíregyházán a 2015-ben lefolytatott kutatás szerint a 19-29 évesek közül 10% házas, 4,5% élettársi kapcsolatban él párjával, 75%-uk a nőtlenek, hajadonok közé sorolta magát, 2 fő elváltként nyilatkozott saját helyzetéről, 1 fő pedig özvegy volt a megkérdezés pillanatában. Mindebből látható, hogy amíg a 18 év alattiaknál a különélő párkapcsolatok dominálnak, addig e felett megnő a hivatalosan együtt élők aránya. Továbbá a nőtlen és hajadon státusú 19-29 éves fiatalok körében közel fele arányban vannak azok, akik – nem hivatalosan – együtt élnek jelenlegi partnerükkel. Az első élettársi kapcsolatlétesítés 53%-a 20-26 éves kor közé esett, a házasságkötés időpontjára kérdezve a 25 évesek csoportja jelent meg a legnagyobb súllyal. Az átlagos házasságkötési életkor 24,3 év volt a 19-29 éveseknél.

1. táblázat

Ha ön jelenleg nem házas szeretne-e házasságban élni a közeli, akár a távoli jövőben?(%) N= 249, 348

	férfiak	nők
biztosan igen	43	50,1
inkább igen	20,9	19,2
inkább nem	11,6	10,1
biztosan nem	8	6,7
nem tudja	16,5	13,9

Forrás: R. Fedor Anita *Családalapítás és gyermekvállalás a fiatalok körében* In: Nyíregyháza Ifjúsága 2015. 21. o.

A kutatás adatai egy rendkívül gyermek centrikus és házasságpárti helyi fiatal társadalom jelenlétéről árulkodnak. A kutatás eredményei szerint a többség a kétgyermekes családmodellt preferálja. A második legtöbbek által ideálisnak tartott gyermekszám a három, majd harmadikként az egy gyermekben gondolkodók következnek. Kevesen, a válaszadók mindössze 5%-a nem szeretne

³ „A posztadoleszcencia koncepciót Keniston (1968-1989) vezette be a tudományos vitába. Szerinte a modern társadalmakban megfigyelhető, hogy a szexuális érettség és a szociális értelemben vett felnőtté válás, illetve a munkavállalás időpontja fokozatosan elkülönül egymástól. Ebből adódóan kialakul egy olyan életszakasz, melyben a felnőtté válás dimenziói fokozatosan, egymáshoz képest részben elcsúszva jelentkeznek. Ez a magatartási forma különböző tekintetben tér el mind a fiatalok, mind pedig a felnőttek eddig megfigyelt magatartásától.” Vaskovics László: *A posztadoleszcencia szociológiai elmélete* http://www.szociologia.hu/dynamic/VaskovicsL_tanulmany.pdf

⁴ Makay Zsuzsanna (2013): *Párkapcsolati magatartás és gyermekvállalás a fiatalok körében* In: Magyar Ifjúság 2012

gyermeket vállalni. A jelenleg független fiatalok meghatározó többsége házasként képzelel el a jövőjét. A férfiak 53%-a, a nők közel 60%-a szeretne házasságot kötni a jövőben. (Fedor, 2016)⁵

A megkérdezett fiatalok zöme az év legnagyobb részében szüleinél lakik. Saját lakásban inkább a 19-29 évesek élnek nagyobb arányban és közülük kerülnek ki azok is inkább, akik kollégiumban vagy albérletben laknak. A megkérdezett nyíregyházi fiatalok jellemzően olyan négyfős családokban élnek, amelyek 67%-ában nincs olyan családtag, aki 14 éven aluli. A legjellemzőbb az, hogy a válaszadónak egy testvére van. A fiatalok 17%-ának nincs testvére és 7%-uk él sokgyerekes (négy és annál több testvér) családban. A családszerkezetet tekintve a teljes minta nagy része (63%) él vérszerinti szüleivel és testvérekkel vagy azok nélkül. A megkérdezett fiatalok majdnem fele (48%) él klasszikus, nukleáris családban: anya, apa, testvér. Mindössze 2%-uk él hagyományos, többgenerációs családban, ahol a szülők és testvérek mellett a nagyszülők is a családhoz tartoznak. 15% azok aránya, akik édesanyjukkal és testvérükkel vagy testvér nélkül alkotnak egy családot. (Takács-Husztai, 2016)⁶

2.1.2. OKTATÁS, KÉPZÉS

Az elmúlt időszak legjelentősebb változása az iskola elhagyása és a munkaerő-piacra történő belépés vonatkozásában mutatkozik. Korábban az egyén jellemzően időben közvetlenül egymást követve haladt át az alapképzésről a középfokú, illetve a felsőfokú képzésen. A végzettség megszerzése után belépett a munkaerőpiacra. Mára ez a szabályos egymásutániság megszűnt. Leginkább a közép- és a felsőfokú képzésben, illetve a kettő közötti átmenet időszakában történt változás. Az életutat kisebb-nagyobb szünetek, sokasodó képzések, munkavállalás, külföldi tapasztalatszerzés jellemzi, amely néhol váltogatva, néhol párhuzamosan jelenik meg a fiatalok életében.

A Nyíregyházi Ifjúságkutatás adatai alapján, a Nyíregyházán tanuló fiatalok 67,8%-a gondolkodik továbbtanuláson, amely arány mind az országos átlagot (31%), mind Hajdú-Bihar megye viszonyszámát (40%), mind Jásznagykun-Szolnok megye értékeit (21%), mind a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyére jellemző megoszlást (41%) meghaladja. (Szabó – Nagy 2012)⁷

2. táblázat

Továbbtanulási tervek alakulása korcsoportok és iskolai végzettség szerint (%)⁸

	Képzési szint	Továbbtanulási tervek			
		(Másik) szakma	Érettségi	Egyetemi alapképzés (BA/BSc)	Egyetemi mesterképzés (MA/MSc)
15-18 évesek	Gimnázium	-	45,10	56,10	65,30
	Szakközépiskola	70,0	48,80	-	-
19-29 évesek	Egyetemi alapképzés (BA/BSc)	-	-	-	48,20

Forrás: Fónai Mihály-Szigeti Fruzsina A Nyíregyházán tanuló fiatalok képzettsége és oktatással kapcsolatos tervei In: Nyíregyháza Város Ifjúsága 2015. 35. o.

⁵ R. Fedor Anita Családalapítás és gyermekvállalás a fiatalok körében In: Nyíregyháza Város Ifjúsága 2016. 11-28. o.

⁶ Takács Péter-Husztai Éva A Nyíregyházán élő fiatalok életkörülményei a „Nyíregyháza Ifjúsága 2015” kutatás adatai alapján In: Nyíregyháza Város Ifjúsága 2016. 169-196. o.

⁷ Szabó Fanni – Nagy Zita (2015): Észak-Alföld – Regionális Ifjúsági Helyzetelemzés. In: Nagy Ádám – Székely Levente (szerk.) (2015): *Harmadrészt - Magyar ifjúság 2012. Regionális helyzet elemzések*. ISZT Alapítvány - UISZ Alapítvány - Excenter Kutatóközpont, Budapest. 117-150. oldal

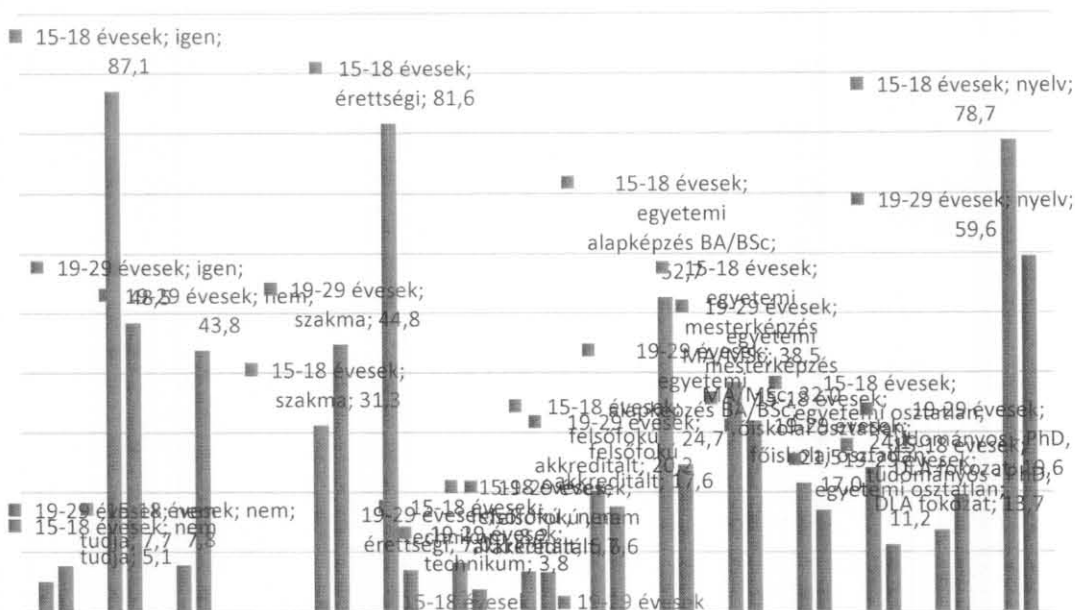
⁸ Jelen táblázatban csak a szignifikáns eredményekhez tartozó megoszlások vannak feltüntetve.

Korcsoporonként vizsgálva a 15-18 éves korcsoport az, amely szignifikánsan nagyobb arányban vallja magáról, hogy szeretne még a jövőben továbbtanulni, újabb végzettséget, képesítést megszerezni. Esetükben az érettségi megszerzése a fő cél (81,6%). A sorrendben ezután következik a nyelvtanfolyamon való részvétel (78,8%), az egyetemi alapképzésben való továbbtanulás (52,7%), majd az egyetemi mesterképzési orientáció (38,5%).

1. ábra

Továbbtanulási tervek alakulása korcsoportok szerint? (%)

Forrás: Fónai Mihály-Szigeti Fruzsina: A Nyíregyházán tanuló fiatalok képzettsége és oktatással kapcsolatos tervei In: Nyíregyháza Város Ifjúsága 2015. 34. o.

Az országos kutatások eredményei alapján összefüggés mutatható ki a származás és az iskolai egyenlőtlenségek között. Minden oktatási szinten és minden szelekciós lépcsőben érvényesül ugyanis a kedvezőtlen családi háttérűek középosztályi és jómódú társaikhoz képest vett lemaradása. A fiatalkorban megélt súlyos krízisek is kedvezőtlenül hatnak az iskolai karrierre, gyarapodásuk szintén valószínűsíti a lemorzsolódás, a következő oktatási szintre való be nem lépés, vagy az alacsonyabb presztízsű képzéstípusra való bejutás kockázatát. Az oktatásban tapasztalt különbségek a teljes életpályán (foglalkoztatás, egészség, várható élettartam, stb.) kifejtik hatásukat, felszámolásukra az iskola elhagyását követően egyre kisebb a lehetőség.⁹

A nyíregyházi kutatás során vizsgálták az anyák iskolai végzettségének hatását a továbbtanulási szándékokra. Az adatok eredményei alapján az anyák iskolai végzettsége mindkét korcsoportban szignifikáns hatást mutat a felsőfokú tanulmányi tervekre – a hatás mindkét korcsoportban lineáris, azaz a magasabb végzettségű anyák gyerekei magasabb arányban terveznek felsőfokú tanulmányokat, és hasonló a helyzet a nyelvtanulást illetően is. Mindez azt jelenti, hogy az anyák iskolai végzettségének fontos szerepe van a gyerekeik továbbtanulási terveiben, sok szempontból az anyák iskolai végzettségének szintje inspirálja a tanulási terveket.

⁹ Nyüsti Szilvia: Oktatási helyzetkép In: Magyar Ifjúság 2012 90.o.

Az apák hatása az apák iskolai végzettségének státuszkijelölő szerepe miatt fontos, hisz a családok társadalmi helyzetét leggyakrabban az apák státuszával, és az annak az alapját jelentő iskolai végzettséggel fejezik ki. A kutatás eredményei alapján az apák hatása egyidejűen „tradicionális” és „státuszkijelölő”, és úgy tűnik, kisebb hatású, mint az anyáké, akik nagyobb hatást gyakorolnak gyerekeik továbbtanulási terveire.

A továbbtanulás szempontjából a Nyíregyházán tanulók számára a három legfőbb kiváltó ok „a minél fizetőbb állást találjak”, a „végzettség nélkül nincs esélyem a normális életre” és „az azzal foglalkozhassak, amit igazán szeretek”. Ezeknek a motivációknak a megítélésben jelentős eltérések figyelhetők meg ($p=0,002$): a végzettség nélkül nincs esély a normális életre és az azzal foglalkozhassak, amit igazán szeretek megnyilvánulás egyértelműen a 15 és 18 év közöttiekre, még az anyagi javakhoz, fizetéshez társuló megjegyzés kétségkívül az „idősebbekre” jellemző.

A munkahelyválasztással kapcsolatban a 15 és 18 év közöttiek azt tartják fontosnak, hogy érdekes és izgalmas legyen az ellátandó feladat, valamint hogy kevés stresszel, stressz-helyzettel találkozzanak, ezzel szemben az „idősebb generáció” a jó fizetés szükségességét és a lakóhely közelségét emelte ki véleményalkotása során.

Országos átlagban a fiatalok 60%-a, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében az ifjúság 52%-a rendelkezik idegen nyelv ismerettel. (Szabó – Nagy 2015)¹⁰ Nyíregyháza városában ez az arány még kedvezőbb: a 15-18 éves korcsoport 85,8%-a, a 19-29 éves korosztály 61,9%-a beszél valamilyen szinten idegen nyelvet. Az idegen nyelv használat szintjére a 15-18 évesek esetén az idegen nyelvet beszélők 3,8%-a anyanyelvi szinten képes alkalmazni a nem anyanyelvét, 6,3% felsőfokon, 42,1% középszinten, 29,6% alapszinten. A 19-29 évesek 87,1%-a számol be arról, hogy beszél angolul, 10,2% pedig arról, hogy a német nyelvet is képes használni. A nyelvhasználat szintje esetükben az alábbiak szerint alakul: a válaszadók 2,4%-a anyanyelvi szinten, 9%-a felsőfokon, 37,2%-a középszinten, 21,3%-a alapszinten beszéli az idegen nyelvet. Ennek az eredménynek ellentmond, hogy a kutatás során megkérdezett munkáltatók az egyik problémaként határozták meg, hogy nehéz használható nyelvismerettel rendelkező fiatal munkaerőt találni.

Összességében a tanulási, továbbtanulási szándékot az életkori csoporthoz tartozás alakítja meghatározóan, hisz a 15-18 évesek számára a szakma, az érettségi és a felsőfokú végzettség megszerzése még egyaránt potenciális lehetőség – csaknem kilenczetedük tervezi is azt, hogy továbbtanul. A 19-29 éves korosztálynak csak a fele tervezi azt, hogy tanul, ez elsősorban szakmai képzést, és mester szintű felsőfokú tanulmányokat jelent. A tanulási szándékokat és a tanulás szintjét, területét illetően kapott eredmények lehetőséget adnak a térség köz-és felsőoktatási, valamint szakképzési intézményeinek arra, hogy a „tanulási keresletet” prognosztizálják – ez fontos az intézmények működése, és a képzési struktúra szempontjából. (Fónai-Szigeti, 2016)¹¹

---

¹⁰ Szabó Fanni – Nagy Zita (2015): Észak-Alföld – Regionális Ifjúsági Helyzetelemzés. In: Nagy Ádám – Székely Levente (szerk.) (2015): *Harmadrészt - Magyar ifjúság 2012. Regionális helyzet elemzések*. ISZT Alapítvány - UISZ Alapítvány - Excenter Kutatóközpont, Budapest. 117-150. oldal

¹¹ Fónai Mihály-Szigeti Fruzsina: *A Nyíregyházán tanuló fiatalok képzettsége és oktatással kapcsolatos tervei* In: *Nyíregyháza Város Ifjúsága 2015*. 29-47. o.

2.1.3. FOGLALKOZTATOTTSÁG, MUNKAERŐ-PIACI HELYZET

A 25 év alatti korú munkanélküliek száma 4 millió 553 ezer volt 2015 novemberében az Európai Unióban, ebből 3 millió 167 ezer az euró övezetben. Az egy évvel korábbihoz képest az EU-ban 412 ezerrel, az euró övezeten 163 ezerrel csökkent a fiatal munkanélküliek száma.

„Magyarországon 2015. november–2016. januárban a munkanélküliek száma az egy évvel korábbihoz képest 51 ezer fővel, 279 ezerre, a munkanélküliségi ráta 1,2 százalékponttal, 6,2%-ra csökkent. A 15–24 éves korosztály munkanélküliségi rátája 4,7 százalékponttal, 14,2%-ra csökkent, de a munkanélküliek 17%-a továbbra is ebből a korcsoportból került ki.”¹²

3. táblázat

A munkanélküliség korcsoportok szerinti alakulása a 15–64 évesek körében, 2015. november–2016. január

Korcsoport, éves	Létszám		Munkanélküliségi ráta		
	ezer fő	változás, ezer fő ^{a)}	%	változás, százalékpont ^{a)}	
15–24	47,5	-16,4	14,2	-4,7	
25–54	195,6	-29,0	5,6	-0,9	
55–64	35,1	-5,8	5,2	-1,3	
Összesen	278,2	-51,2	6,2	-1,2	

a) Az előző év azonos időszakához képest.

Forrás: KSH, 2016

A Magyar Ifjúság 2012 kutatás eredményei szerint a munkahelykeresés tekintetében a Szabolcs – Szatmár – Bereg megyei fiatalok a legpezzszimistábbak. A régiónk megyéit összevetve a 15 – 29 éves korosztály tagjai ebben a megyében ítélik legkedvezőtlenebbnek a munkaerő-piaci kínálatot. A megyében élők 80%-a tartja komoly problémának az elhelyezkedést, míg Hajdú – Bihar megyében 50% (azaz az országos átlag) Szolnok megyében pedig 63,5% ez az arány. A kutatás rámutat, hogy a megyében élő fiatalok mintegy harmada gondolja úgy, hogy az iskola befejezése után hat hónapon belül sikeresen tud elhelyezkedni.

Magyar Ifjúság 2012 adatai alapján a még tanuló fiatalok 6 százaléka végez munkát a tanulmányai mellett. Képzési szintenként szignifikáns eltéréseket találtak: az alapfokú képzésben résztvevőkre egyáltalán nem jellemző a munkavégzés, még középfokon is csak a tanulók 2 százalékát érinti, felsőfokon azonban már 13 százalékukra terjed ki.

A Nyíregyházi Ifjúságkutatás eredményei alapján a 15-18 éves korosztály esetében a tanulás jelenik meg, mint jellemző tevékenység, ugyanakkor a megkérdezettek egyharmada mondta azt, hogy ha nem is rendszeresen, de végez valamilyen jövedelemszerző tevékenységet. A 19-29 életév közötti korosztály esetében jól leolvasható az az összkép, ami általában jellemzi a fiatalságot, vagyis az elhúzódó ifjúsági életszakasz. Nehéz egyértelmű tendenciákat találni a korosztályt jellemző folyamatokban. Bizonyos szempontokból a felnőttekre jellemző életet élnek, míg bizonyos szinten a gyerekkor jellemzői élnek bennük tovább. Aktivitásukat tekintve is egy heterogén csoportról beszélhetünk. A minta tagjainak megközelítőleg a fele tanul, a másik fele dolgozik. Ugyanakkor a

¹² KSH Gyorstájékoztató Munkanélküliség 2015. november-2016. január
<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/mun/mun1601.html>

munkaviszonnal rendelkezők egy része tanul is, míg az iskolába járók egy meghatározó része dolgozik is. Ugyanakkor a munkaviszonyban állóknak mindössze 35%-a érzi biztosnak a munkahelyét. Ráadásul nem ritka a minta tagjainak a körében az sem, hogy feketén foglalkoztatják, illetve az, hogy a jövedelmüket részben vagy egészben zsebbe kapják. Ebből a helyzetből adódik, hogy szinte természetesnek tekinthető körökben a munkanélküliség állapotának a megélése. Függetlenül attól, hogy ez együtt jár-e a regisztrációval vagy sem. Mivel az érintett válaszadók zöme fél éven belül talál magának munkát, ezért feltételezhetjük, hogy kevésbé tekintik tragikusnak ezt az állapotot, sokkal inkább a mindennapi élet velejárójának. Ezt igazolja az is, hogy a megkérdezettek kétharmada nem tekinti kedvezőtlennek az elhelyezkedési lehetőségeit.

A kutatásban megjelenő két korosztály mobilitási preferenciái között egyértelmű különbség mutatható ki. Úgy tűnik, hogy a 15-18 éves korosztály tagjai nyitottabbak a változásra, természetesnek tekintik az idegen nyelv tanulását, a külföldön történő továbbtanulást, munkavégzést. Az sem idegen tőlük, hogy elköltözzenek más településre, legyen az országon belül vagy azon kívül.

Egy heterogén, a változásokra, a fejlődésre, az új dolgokra nyitott korosztályról beszélünk. Ez pedig azért fontos, mert egy olyan befogadó korosztályról van szó, amelyik ha megfelelő impulzusokat kap, akkor nem feltétlenül keresi máshol az életterét. Ugyanakkor azt sem szabad elfelejteni, hogy az országos, illetve a nemzetközi folyamatokhoz hasonló tendenciákról beszélünk. Tehát hatni, befolyásolni lehet, de megállítani ezeket a történéseket nem. (Kállai-Lengyel-Nyírcsák, 2016)¹³

A kutatásba bevont munkáltatók és HR szakemberek a fókuszcsoporthoz tartozó interjú során a következő problémákat vázolták fel:

- A nyelvtudás hiánya vagy passzivitása. Nehéz, használható, aktív nyelvismerettel rendelkező munkaerőt találni.
- Nem gyakorlatorientáltak a képzések, a fiatalok tudása tankönyv ízű, illetve több olyan szak is van, amelyekre nincs szüksége a munkaerő-piacnak.
- Szükséges az egyes kompetenciák fejlesztése, amelyek kiegészítenék az iskolában tanultakat, és segítenék a fiatalokat abban, hogy felkészültebben induljanak el a továbbtanulás, álláskeresés és a munkavállalás útján.
- Egyeztető fórumokat kell szervezni az önkormányzat, a cégek képviselői, a szakképző és felsőoktatási intézmények vezetőinek részvételével.
- Munkaerő-igény felmérés a cégek körében, amelyhez hangolni lehetne a képzéseket.
- További gyárak idetelepülésének támogatása.

2.1.4. MARGINALIZÁLÓDÁS, KIREKESZTETTSÉG

„Európa jövője az ifjúságán múlik. Számos fiatal azonban rossz életkilátásokkal indul.”¹⁴

Az előző fejezetekben az oktatás, képzés és a munka-erőpiaci helyzet témakörét elemeztük. Kedvező esetben a 15-29 éves korosztály tanulással és/vagy munkavégzéssel tölti idejét. Sokan vannak azonban, akik már nem tanulnak és nem is sikerült munkát találniuk. Európában magas az ún.

¹³ Kállai Barbara-Lengyel-Nyírcsák Mária-Nyírcsák János Munkaerőpiac, külföldi munka és tanulás *tervei In: Nyíregyháza Város Ifjúsága 2015. 48-81. o.*

¹⁴ Az Európai Közösségek Bizottságának közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának Az Európai Közösségek Bizottsága, Brüsszel, 2009.4.27. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A52009DC0200>

„NEET”¹⁵ fiatalok (nem foglalkoztatott, oktatásban vagy képzésben nem részesülők) száma, amely 14 millióra tehető jelenleg (az Eurostat adatai szerint Európában 7,5 millió 15–24 éves fiatal és további 6,5 millió 25–29 éves fiatal volt kirekesztve a munkaerőpiacról, illetve nem részesült oktatásban sem). A fiatalok életútjára manapság egyre kevésbé lehet mondani, hogy lineáris. A fiatalok iskolából a munka világába történő átmeneti időszaka elnyúlik és összetettebbé válik, ami nagyobb sebezhetőséghez, marginalizációhoz és kirekesztéshez vezet. A korábbi normákkal szegélyezett életutat (amely az életesemények lineáris egymásutánosságával volt jellemezhető) részben felváltotta a választásos életrajz. A különböző szerepek az élet színpadán összekeverednek, lehetséges, hogy valaki egyszerre diák, felelős a családjáért, állása van, állást keres, és a szüleivel él. A fiatalok manapság egyre gyakrabban mozognak ezek között a szerepek között.

A fiataloknak a tanulásból a munkába való átmenetét elsőként a fiatalok iskolázottsága befolyásolja. A Nyíregyháza Ifjúsága 2015 kutatás adatai szerint a megkérdezett 15-18 évesek és a 19-29 évesek tanulási szándékát, a (tovább) tanulás területét és szintjét a szülők iskolai végzettsége szignifikánsan meghatározza. Különösen az anyák iskolai végzettségének van fontos szerepe a gyerekek továbbtanulási terveiben, sok szempontból az anyák iskolai végzettségének szintje inspirálja a tanulási terveket.¹⁶ Valamennyi szinten – szakmai végzettség megszerzése, érettségi megszerzése, felsőfokú tanulmányok végzése – a magasabb iskolai végzettségű anyák gyermekei továbbtanulási szándékai erősebbek. A gyermekvédelem területén az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező szülők gyermekeinek hátránykompenzációját szolgálja a hátrányos helyzet/halmozottan hátrányos helyzet megállapításának lehetősége.¹⁷ Nyíregyházán a statisztikai adatok szerint 593 fő hátrányos és 768 fő halmozottan hátrányos helyzetű gyermek és fiatal él.

4. táblázat

Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma Nyíregyházán az alapfokú és középfokú intézményekben

Időpont	Alapfokú 2H (fő)	Alapfokú 3H (fő)	Középfokú 2H (fő)	Középfokú 3H (fő)
2015.október	331	438	160	164

Forrás: <https://www.kir.hu/3hpublikálás>

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára a köznevelés és a gyermekvédelmi ellátások területén különböző kedvezmények, támogatások biztosítottak az esélyegyenlőség biztosítása, a hátránykompenzáció érdekében.

Az iskolai végzettség befolyásolja az egyén munkaerő-piaci esélyeit. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat 2016. januári jelentése szerint Magyarországon a nyilvántartásban 38,7 ezer pályakezdő¹⁸

¹⁵ "Not in Education, Employment, or Training". A NEETS –eket illetően, nagyobb arányban találhatóak köztük nők, és a fogalomba beletartoznak azok, akik nem tudnak vagy akarnak dolgozni (tartós munkanélküliek, átmenetileg munkanélküliek - ez a legnagyobb csoport, a munkaerő-piacra újra betérők, a tartós fogyatékossgal küzdők, családi kötelezettségekkel bírók, munkavállalást nem preferálók és egyéb okok).

¹⁶ Fónai Mihály-Szigeti Fruzsina: A Nyíregyházán tanuló fiatalok képzettsége és oktatással kapcsolatos tervei In. Nyíregyháza Város Ifjúsága 2015.

¹⁷ A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 67/A. § szabályozza a hátrányos helyzet és halmozottan hátrányos helyzet fogalmát, jogosultsági feltételeit.

¹⁸ Nyilvántartott pályakezdő az a személy, aki a 25. életévét – felsőfokú végzettségű személy esetén 30. életévét – be nem töltött, a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkező, az illetékes kirendeltség által nyilvántartott álláskereső. További feltétel, hogy álláskeresési ellátásra a tanulmányainak befejezését követően nem szerzett jogosultságot.

szerepelt, arányuk az összes álláskereső között 10,8%-ot jelentett. A legtöbb pályakezdő fiatal Szabolcs-Szatmár-Bereg és Borsod-Abaúj-Zemplén megyékben tartották nyilván, de e két megye mellett jelentős még Hajdú-Bihar és Pest megyében is a regisztrált pályakezdő álláskeresők száma.

A pályakezdő álláskeresők összetétele a következőképpen alakult a megszerzett legmagasabb iskolai végzettség szerint: 46,6%-uknak legfeljebb általános iskolai, 21,2%-uknak szakiskolai vagy szakközépiskolai, 14,0%-uknak gimnáziumi, 13,7%-uknak szakmunkásképző és technikai, 4,5%-uknak felsőfokú iskolai végzettsége volt. A Nyíregyháza Ifjúsága 2015 kutatás eredményei szerint a társadalmi háttér változók (nem, kor, iskolai végzettség, anyagi helyzet szubjektív besorolása) befolyásolják a szabadidő eltöltési és sportolási szokásokat is. Kiemelendő, hogy a magas-kultúra fogyasztás egyáltalán nem jellemzi a fiatalokat, de ez nemcsak korosztályi, hanem sokkal inkább szocio-kulturális. A fiatalok jelentős része (az alsó társadalmi csoport esetében még nagyobb arányban) soha nem volt színházban, múzeumban, könyvesboltban, sem kávézóban vagy étteremben. Az ilyen programok szervezése és ingyenes biztosítása közelebb hozhatja a fiatalokat a kultúrafogyasztás eme szegmenséhez.

2.1.5. FOGYASZTÁS, GAZDASÁGI HELYZET, KULTÚRA, MÉDIA, INFOKOMMUNIKÁCIÓ

A fogyasztást, az életszínvonal alakulását, a gyermeket nevelő családok és fiatalokat is tartalmazó háztartások kiadásainak színvonalát nagymértékben meghatározza tagjainak jövedelemszerző tevékenység szerinti struktúrája, nevezetesen az, hogy a tagok közül hányan rendelkeznek jövedelemmel, és az milyen típusú. A Nyíregyháza Ifjúsága 2015 kutatás idején a családokban átlagosan 2 fő dolgozott. A megkérdezett fiatalok 21 %-a élt olyan családban, ahol 1 kereső volt a családban, 52 % volt a kétkeresős háztartások aránya és 22 %-ban volt három vagy annál több dolgozó. [A 2011-es népszámlálás adatai szerint a nyíregyházi háztartások 36 %-ában egy foglalkoztatott, 25 %-ában kettő, 4,5 %-ában pedig három vagy annál több volt. (Malakucziné, 2015)]

A megkérdezett fiatalok 15%-a él olyan háztartásban, ahol a kérdés előtti 12 hónapban havi rendszerességgel fordult elő az, hogy hónap végére elfogyott a pénzük. Az önállósodott, 19-29 éves fiatalok nagyobb része éli meg azt, hogy havi rendszerességgel kifognak a pénzükből. Az idősebb korcsoport harmada mondta azt, hogy legalább félévente előfordul olyan, hogy elfogy a pénzük hónap végére. Az anyagi helyzet szubjektív megítélésében szignifikáns különbséget mértünk a két korcsoport között: a 19-29 évesek körében jelentős azok aránya, akik úgy érzik, hogy éppen kijönnek jövedelmükből, további 10%-uk pedig hónapról-hónapra anyagi gondokkal küzdenek. Az ugyancsak szubjektív minősítésen alapuló társadalmi besorolás is lényegesen különbözik a két korcsoportban: a 19-29 évesek nagyobb arányban sorolták magukat az alsó és az alsóközép társadalmi csoportokba, mint a fiatalabb korcsoporthoz tartozók. A megkérdezett fiatalok harmada él olyan háztartásban, ahol van valamilyen hitel vagy adósság: lakáshitellel a megkérdezettek fele, gépjárműhitellel ötöde terhelt. Ami a takarékoskodási lehetőséget illeti, a fiatalok többsége olyan háztartásokban él, amelyre az jellemző, hogy esetenként tudnak takarékoskodni. A megkérdezettek 29%-a mondta azt, hogy rendszeresen félre tudnak tenni pénzt, negyedük (25%) pedig azt, hogy nem tudnak félretenni a napi megélhetésen túl. A takarékoskodási lehetőségek eltérő mintázatot mutattak a két korcsoportban: a 19-29 évesek kevésbé tudnak félretenni.

A lokális életminősége mérő index (FT) is azt támasztja alá, hogy a fiatalabb korosztály jobb helyzete részben a családi védőháló meglétével hozható összefüggésbe. Viszont ez azt is mutatja, hogy az önállósodási törekvések, a „saját lábra állás”, a „mamahotelnek” való búcsúintés sok szempontból nagy rizikót rejt magában.

A fiatalok fogyasztási szokásai a kutatás szerint

A fiatalok a közösségi média aktív használói, sokféle modern eszközzel (okostelefon, internet, tablet, laptop) rendelkeznek, idejük nagy részében interneteznek, zenét hallgatnak, videót vagy filmet néznek, közösségi oldalakat használnak. Ezeket sok esetben párhuzamosan, más tevékenységekkel együtt végzik (párhuzamos médiafogyasztás – multitasking). A fiatalabb korosztály gyakrabban használja az internetet tanuláshoz, a közösségi oldalakon jóval több ismerőse van, mint a 19-29 éveseknek. Ez utóbbi korcsoport is használja a közösségi oldalakat, de kevesebb ismerősük van, jobban jellemző rájuk az elektronikus levelezés, illetve az internetes hírolvasás. A médiában tapasztalható nyitottság, szabadosság, a sok esetben korlátok és következmények nélkülsége, valamint a fiatalok kamaszkori egyéni és csoportos kihívásai, a „helykeresés” zabolatlansága hatványozottan mutatkozik meg a rizikó-magatartás vizsgálatokban. Sok pontban az országosnál kedvezőtlenebb képet mutatnak a helyi eredmények. Magas a dohányzók aránya, számos fiatal fogyaszt alkoholt rendszeresen. A Nyíregyháza Ifjúsága 2015 kutatás jelentős mértékű alkoholfogyasztás regisztrált, amely meghaladja az országos mértéket. A rendszeresség és mennyiség tekintetében a fiatalabb korosztály erőteljesebben gyakorolja a rizikómagatartást, mint az idősebbek: több mint ötödük legalább hetente egyszer iszik valamilyen alkoholtartalmú italt, 2,1 %-uk lényegében naponta iszik. A dohányzás tekintetében a helyi fiatalság ugyancsak kockázatosabb magatartást tanúsít, mint az országos minta. A fiatalabbak negyed, az idősebbek kétötöde rendszeres dohányos.

2.1.6. IFJÚSÁG ÉS EGÉSZSÉG (EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT, ÉLETMINŐSÉG, EGÉSZSÉGTUDATOSSÁG)

Gyakran elhangzik a mindennapokban, hogy minden mindennel összefügg. Az egyén egészsége szempontjából ez különösen igaz. Empirikus kutatások bizonyítják, hogy az egészséget és jólétet befolyásolja az iskolai végzettség, a jövedelem, státusz, a tápláló ételekhez való hozzájutás, a genetikai örökség, korai élettapasztalatok, életmódbeli tényezők, egyéni viselkedés stb. A testi-lelki egészség modell (Dahlgren és Whitehead modellje) jól ábrázolja, hogy az egészséget a társadalmi közegtől az egyén felé haladva számos tényező befolyásolja.

2. ábra

Forrás: Dahlgren, G. and Whitehead, M. Policies and strategies to promote social equity in health. Stockholm, Institute of Futures Studies, 1991.

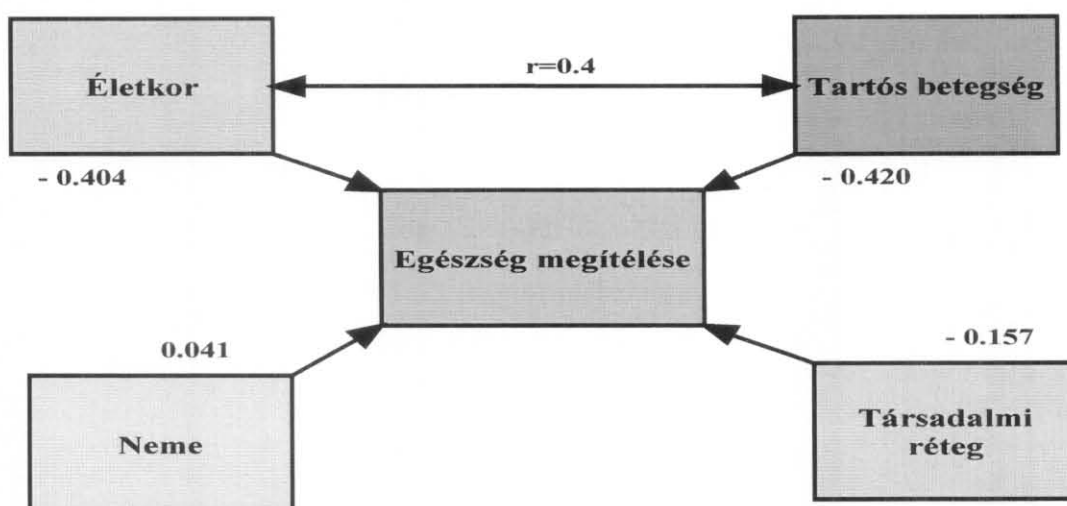
A társadalmi feltételek az élet és munkakörülményekben manifesztálódnak, majd a közösségi hatások terén gerjednek tovább, meghatározva az egyén életvitelét, amely a kor, nem és az öröklött tényezők hatásaival kombinálódva termelik ki az egyénre jellemző egészségi állapotot, életesélyeket (Dahlgren és Whitehead, 1991)

Az egészségi állapot jellemzésére többféle mutatót is lehet alkalmazni. Vannak módszertanilag jól megalapozható mutatók, mint pl.: a várható élettartam, morbiditási adatok stb. Az objektív indikátorok mellett léteznek ún. szubjektív elemeket tartalmazó mérőszámok, mint pl.: a szubjektív egészségi állapot, ami önértékelésen alapszik és nem feltétlen függ össze szorosan az orvosi diagnózissal.

A Nyíregyháza Életminősége kutatás 2008. évi eredménye városunkban azt mutatta ki, hogy az egészségi állapot megítélése nem is oly nagyon szubjektív dolog: általában azok érzik rossznak az egészségi állapotukat, akik tényleg betegek.

3. ábra

Az egészség szubjektív megítélését meghatározó jellemzők

(Lépcsőzetes regresszió elemzés eredménye – standardizált béta-együtthatók; az életkor és a tartós betegség közötti korreláció értékével)

Forrás: Nyíregyháza Város Életminősége 2008.

A modell alapján látható, hogy a tartós betegség gyakorolja a legerőteljesebb hatást az egészségi állapot szubjektív megítélésére. Hasonlóan erős hatással bír az életkor, és csak ezt követően jelenik meg a modellben a társadalmi rétegekhez tartozás, illetve a nem változó. Az életkor és a tartós betegség megléte közötti korreláció értéke természetesnek vehető, hiszen talán triviálisnak is nevezhető az az összefüggés, hogy az életkor emelkedésével nő a tartós, illetve krónikus betegségben szenvedők aránya is. Hasonló módon lép be a nem változó, hiszen a nők körében magasabb a tartós betegségben szenvedők aránya. A modell érdekessége, hogy a szociális helyzet (jelen esetben a társadalmi réteghez való tartozás) is hat az egészségi állapot megítélésére, minél kedvezőbb helyzetű csoporthoz tartozik valaki, annál kedvezőbb a megítélés értéke is. Ez a hatás hasonló eredményt

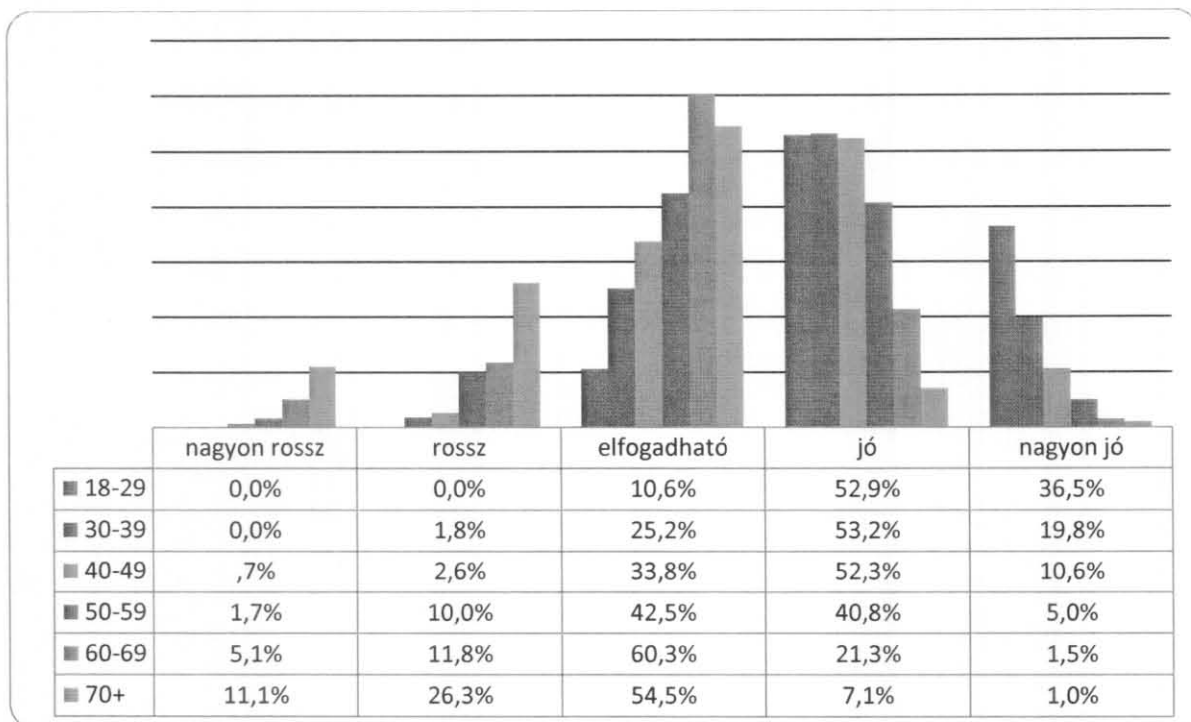

mutat, ha a modellbe nem a társadalmi réteg változót, hanem pl. a jövedelmi decilisekhez tartozást emeljük be, azaz a szociális helyzet szignifikánsan alakítja az egészségi állapot megítélését.¹⁹

A 2015. évi vizsgálat szerint főbb vonalakban nem változott a nyíregyházi helyzetkép: a legfiatalabbak lényegesen jobbnak minősítik egészségüket, a legidősebbek lényegesen rosszabbnak, mint a többi korcsoport, illetve a szubjektív egészségi állapot a kor előrehaladtával egyre romlik.

4. ábra

A szubjektív egészségi állapot alakulása korcsoport szerint, 2015

Forrás: Hüse Lajos: A szubjektív egészségi állapot tényezői és azok változása Nyíregyházán és vonzáskörzetében A Nyíregyházi Járás életminősége 2015. 105. o.

Az ifjúság egészsége és jövője szempontjából lényeges a fentiek ismerete. A társadalmi környezet, a közösségi hatások befolyásolják a gyermekek, fiatalok életmódját, szokásait és ennek révén az egészségüket. Hüse írásában idézi, hogy számos kockázati tényező pl.: alkoholfogyasztás, olyan mértékben gyökerezik a társadalmi struktúrában, a modern kultúrában vagy akár az egyént körülvevő interperszonális térben, hogy azok megváltoztatása rendkívül nehéz és hosszadalmas, sok esetben talán nem is lehetséges. A rizikómagatartás feltérképezése, azonosítás, megelőzés, beavatkozás a cselekvési terv részét kell képezze.

Az országos ifjúságkutatás során összefüggést találtak az alkoholfogyasztás, a drogozás és az egészségi állapottal való elégedetlenség között. A nők körében a dohányzás esélyét növeli, az öngyilkossági kísérletek esetén négyeszeresére növeli az elégedetlenség. Emögött minden bizonnyal nagyon sok valós betegség, egészségügyi probléma is meghúzódik, nem az állapotuk téves

¹⁹ Nyíregyháza Város Életminősége 2008.

megítéléséről van szó. Fontos lenne azonban, hogy azok számára, akik valamilyen egészségügyi problémával élnek, a társadalom teljes életet, megfelelő körülményeket biztosítson, illetve elérjük, hogy a különböző közösségek az ilyen problémával élő embereket elfogadják.²⁰

2.1.7. IFJÚSÁG ÉS BŰNÖZÉS, DEVIANCIÁK

A fiatalok bűnelkövetők számáról, az általuk elkövetett bűncselekmények számáról, a bűnelkövetés okairól a rendőrség, az ügyészség, a bíróság és a pártfogó felügyelői szolgálat 2015 évről szóló beszámolóiból kapunk információkat.

Nyíregyháza Rendőrkapitányság adatai szerint a fiatalok bűnelkövetők száma 144, a szabálysértést elkövetők száma 194 volt az elmúlt évben. Legnagyobb számban garázdaság, lopás, betöréses lopás a jellemzően elkövetett cselekmény. A Rendőrség által megvalósított, az ifjúságot érintő prevenció programok voltak: D.A.D.A. program, ELLEN-SZER program, ifjúságvédelmi, bűnmegelőzési és kábítószer ellenes előadás, melyet általános- és középiskolákban tartottak. A bevont fiatalok száma 5800 fő fölött volt.

A Nyíregyházi Járás Bíróság adatai szerint 2015-ben a fiatalok által elkövetett bűncselekmények száma 232, az érintett fiatalok száma 269 fő volt. A Nyíregyházi Ügyészség tájékoztatása szerint a fiatalok által elkövetett bűncselekmények miatt 117 esetben volt büntetőügy és 69 esetben került sor vádemelésre.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazgatási Főosztály tájékoztatása alapján a pártfogói felügyelettel érintett fiatalok száma 122 fő volt 2015 évben. Beszámolójuk szerint egyre nagyobb gondot jelent az új pszichoaktív anyagok (különösen herbálok) használata, melynek veszélyei a fiatalok számára nem feltétlenül ismertek.

2.1.7.1. Droghasználat jellemzői

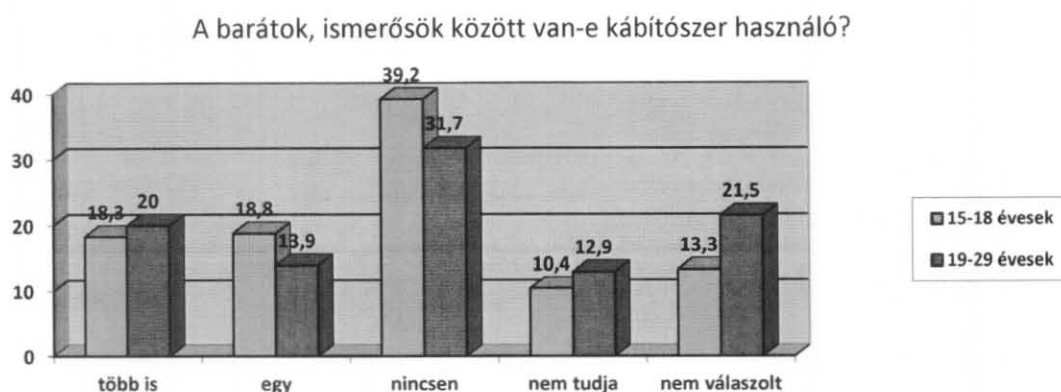
A hazai kutatási adatok alapján, Magyarországon a középiskolás fiatalok körében a drogfogyasztás 1995 és 2011 között megnégyszereződött (Székely és mtsai, 2013). A fiatal korosztály rizikó magatartása, illetve az egészséget megőrző protektív viselkedése, a korosztály életminőségét alapjában meghatározó tényező. E viselkedési mintázatokat meghatározzák biológiai/genetikai, társadalmi, társas viselkedési modellek, személyiségbeli tényezők, valamint a viselkedésből eredő jellemzők egyaránt. Városunkban, több ízben sor került a fiatal generáció droghasználati szokásainak felmérésére. A korábbi vizsgálatok (Pénzes és mtsai, 2007) arra utaltak, hogy a rizikó magatartás ezen formájával kapcsolatosan a korosztály könnyebben nyilatkozik akkor, ha azt kérdezik tőlük, hogy barátaik fogyasztottak e drogot, vagy alkoholt.

A Magyar Ifjúság kutatás eredményei szerint a fiatalok ötödének vannak olyan ismerőse, aki fogyasztott kábítószer. A 2015. évi adatfelvételben ezt a módszert követve látható, hogy a városi fiatal generáció mintegy harmada rendelkezik olyan barátokkal, aki kábítószer fogyaszt. A 19 – 29 éves korosztály esetében ez az arány magasabb, mint a 15 – 18 éveseknél (Hüse, 2016).²¹

---

²⁰ Székely András-Susánszky Éva-Ádám Szilvia: Fiatalok kockázati magatartása In: Magyar Ifjúság, 2012

²¹ Hüse Lajos: A fiatalok rizikómagatartása Nyíregyházán In: Nyíregyháza Ifjúsága 2015 131-153.o.

Forrás: Hüse Lajos: *A fiatalok rizikómagatartása Nyíregyházán* In. *Nyíregyháza Város Ifjúsága 2015*. 135.o.

A városi adatfelvétel szerint a fiatalok leggyakrabban engedély, illetve orvosi javaslat nélkül szedett altató és nyugtatószerek használatáról, valamint cannabis származékok fogyasztásáról számoltak be. Az önbevallás során meglepően alacsony volt az aránya az új típusú ún. „designer„ drogok fogyasztásának, kipróbálásának, de ez utóbbi érzékelhetően a középiskolás korosztályt érintette jellemzőbben.

Az adatok az országos kutatások eredményit támasztják alá, mi szerint a drogok bizonyos típusainak kipróbálása a 15-18 év közötti korosztályban történik meg, míg a gyakoribb, vagy rendszeres fogyasztásuk inkább a 19-29 közötti korosztályra jellemzőbb. Ez a megállapítás különösen igaz az altató, illetve nyugtató hatású készítmények indokolatlan alkalmazására. A kutatás eredményei a témában tapasztalható torzító hatások (bevallás, látencia) ellenére is figyelemfelkeltőek.

2.1.7.2. „Magyar virtus” – alkoholfogyasztás jellemzői a városi fiatal generációban

Nemzetközi kutatási adatok szerint hazánkban a 16 éves fiatalok 94%-a fogyasztott már alkoholt. Ez az arány Európai átlagban 87%. A magyar diákok 61%-a fogyaszt havi rendszerességgel alkoholt, míg az európai diákság átlaga 57%. A hazai tanulókra inkább a tömény alkohol fogyasztása jellemzőbb szemben az Unióban elterjedtebb sörfogyasztással. A Magyar Ifjúság kutatás eredményei szerint a hazai fiatalok kétharmada fogyasztott a megkérdezést megelőző évben alkoholt, harmaduk havonta néhányszor, 13%-uk pedig heti rendszerességgel iszik.

Városi felmérésünk adatai szerint Nyíregyháza ifjúságára még inkább jellemző az alkoholfogyasztás, különösen a középiskolás fiatalok körében súlyos a helyzet. A középiskolások több mint ötöde fogyaszt heti rendszerességgel alkoholt. Mindössze 21,2%-uk nem fogyasztott alkoholt a megkérdezést megelőző évben.

E korosztályban magas a lerészegedéssel járó alkoholfogyasztók aránya is, száz középiskolásból tizenegy legalább hetente lerészegedik. Az adatok szerint a legkorábbi lerészegedés időpontja is egyre fiatalabb életkorban történik meg, a középiskolások körében ez 12 – 17 év, míg az idősebb korosztályban ez egy évvel később következett be (Hüse, 2016). A 19 – 29 éves korosztályra a gyakoribb, de relatíve kisebb mennyiségű alkoholfogyasztás jellemző.

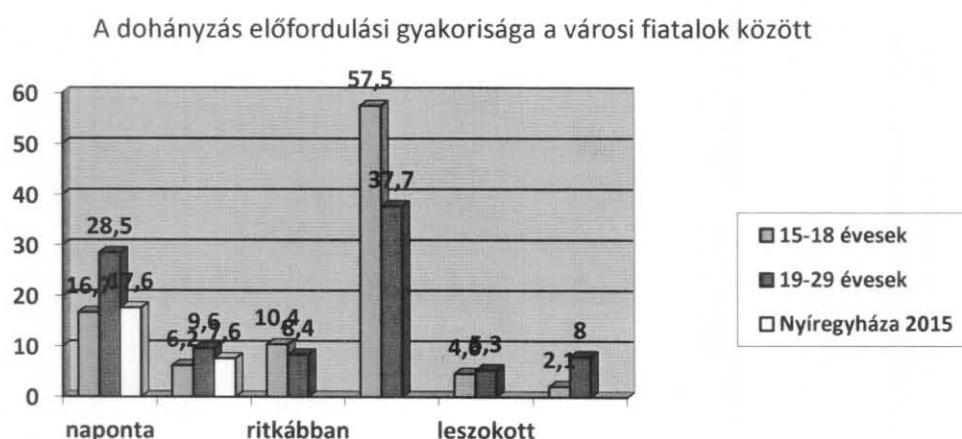
2.1.7.3. Dohányzási szokások

A Magyar Ifjúság kutatás eredményei szerint a fiatalok 36%-a dohányzik. 60% soha nem gyújtott rá, 4% pedig már leszokott a dohányzástól. A fiúk körében magasabb a dohányzók aránya. A középiskolásoktól a fiatal felnőttek felé haladva nő a dohányzók aránya (Székely, 2013).

A városi fiatalok dohányzási aránya lényegesen magasabb a felnőtt korosztályéhoz viszonyítva. A saját korosztály dohányzási szokásaival összevetve megállapítható, hogy a dohányzók aránya magasabb az országos adatokhoz képest, a napi rendszerességgel dohányzók aránya azonban csak a fiatal felnőtt csoportban haladja meg az országos átlagot.

A dohányzási szokásokra a cigaretta kipróbálás és fogyasztás dominanciája volt jellemző, ezzel szemben „feljövőben” van a vízpipa kipróbálása és használata a dohányzók között. A kutató e fogyasztási szokás elterjedését veszélyesnek tartja, mert vízpipa bizonyos drogok fogyasztására is alkalmas eszköz lehet (Hüse, 2016).

6. ábra

Forrás: Hüse Lajos: *A fiatalok rizikómagatartása Nyíregyházán* in. *Nyíregyháza Város Ifjúsága 2015*. 140.o., Hüse Lajos (2015): *A szubjektív egészségi állapot tényezői és azok változása Nyíregyházán és vonzáskörzetében Acta Medicinae et Sociologica Vol. 6. 18-19. 96-120.o.*

2.1.7.4. Lelki egészség

A fiatalok életében a konfliktusos, feszültséggel teli élethelyzet komoly stresszorként szerepelhet. A korcsoportot érintő negatív hatások komolyabb károkat okozhatnak a fiatalabb korcsoportban, hisz e csoport személyiségfejlődése folytán sérülékenyebb lehet és azokban az esetekben, ahol a támogató rendszerek (család) nem képesek a védelmi funkcióit betölteni, fokozottabb lehet. A negatív hatások eredhetnek kortárs hatásokból, de a szülői, családi hatások is terhelhetik a fiatal életét. A városi kutatás során magas rizikójú élethelyzetben élők azokat tekintették, ahol legalább három veszélyeztető hatásról számolt be a fiatal (pl. súlyos betegség a családban, szülők válása, szakítás). E megközelítésben a középiskolások 26,3%-a a 19 – 29 éves korosztály 21,9%-a tartozott a magas rizikójú csoportba. A rizikó csoportban magasabb volt a fiúk/férfiak aránya a lányokéhoz/nőkéhez képest.

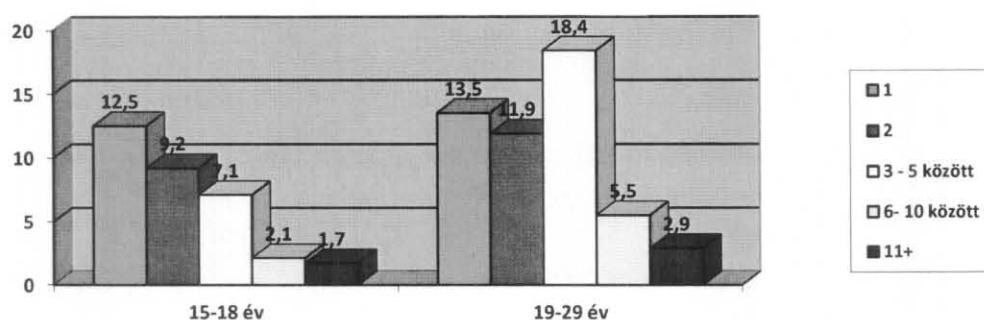
A kutatás során a stresszorok jelenlétének mértéke és a drogfogyasztás (drogfogyasztó ismerődök száma) között összefüggéseket találtak a kutatók (Hüse, 2016).

A fiatalok halálozási adatai között második helyen áll az öngyilkosság előfordulása. A Magyar Ifjúság kutatás adatai szerint a fiatalok 2%-át foglalkoztatták már öngyilkossági gondolatok a megkérdezést megelőző 3 évben. Városi vizsgálatunk az országos átlagtól sokkal súlyosabb helyzetet tárt fel e téren. A fiúk/férfiak 8%-át, a lányok/nők 9,1%-át foglalkoztatta az öngyilkosság gondolata. Ez a jelenség közel háromszor jellemzőbb a középiskolásokra, mint a fiatal felnőttekre, annak ellenére, hogy a 19 – 29 év közötti korosztály érintettsége is többszöröse a korosztály hazai átlagának.

Az öngyilkossági kísérletet elkövetett fiatalok számaránya is jóval meghaladja az országos átlagot, annak két-háromszorosa. A középiskolások körében ez esetben is sokkal magasabb arány található, e korcsoport három és félszer gyakrabban kísérelt meg öngyilkosságot. Az öngyilkossági gondolatok, valamint az elkövetési kísérletek magas aránya a korcsoport pszichés terheltségét mutatja, illetve felhívja a figyelmet az iskolai és iskolán kívüli lelki, mentálhigiénés támogatások súlyos hiányára! A városi fiatalok 14-17 éves kor között kezdték el szexuális életüket. A középiskolás korosztály 62,8%-ának nincsen partnere, ötödük viszont együtt jár olyan partnerrel, akivel rendszeresen élnek szexuális életet. A gyakoribb partnerváltás és szexuális viselkedés jellemzőbb a középiskolai korosztályra, mint a fiatal felnőttekre. A fiatal felnőttek kicsit több mint fele él, vagy jár együtt partnerével, akivel rendszeres szexuális életet élnek, negyedüknek nincsen kapcsolata.

7. ábra

Szexuális partnerek száma a megkérdezett eddigi élete során

Forrás: Hüse Lajos: A fiatalok rizikómagatartása Nyíregyházán In. Nyíregyháza Város Ifjúsága 2015. 147.o.

A tudatos szexuális magatartás fontos eleme a védekezés a nem kívánt terhesség, vagy a szexuális úton terjedő betegségek ellen. A fiúk/férfiak 10,5%-a nem védekezik, 13,6%-uk csak időnként védekezik, a lányok esetében 3,1% nem védekezik, míg 10,2%-uk csak időnként védekezik együttlét esetén. A fiatal felnőtt korosztály esetében gyakorlatilag minden ötödik válaszadó mondta, hogy csak időnként, vagy nem is védekezik együttlét esetén, ez az arány a középiskolás korosztályban alacsonyabb 14,1%.

A kutatás adatai arra engednek következtetni, hogy a fiatal és ifjúkori rizikó magatartások és stressz tényezők tekintetében a városi fiatalság sokkal inkább kitett a különböző vizsgált kockázatoknak, mint az országban élő társaik. Az adatok azonnali beavatkozást sürgetnek, különösen a középiskolás korú fiatalok esetében.

Nyilvánvaló, hogy e téren az Önkormányzat csak más szereplők - az oktatásügy, a segítő szervezetek, az egészségügyi szolgáltatók, megelőzéssel foglalkozó szervezetek - hatékony és koordinált együttműködésével tud változásokat elérni.

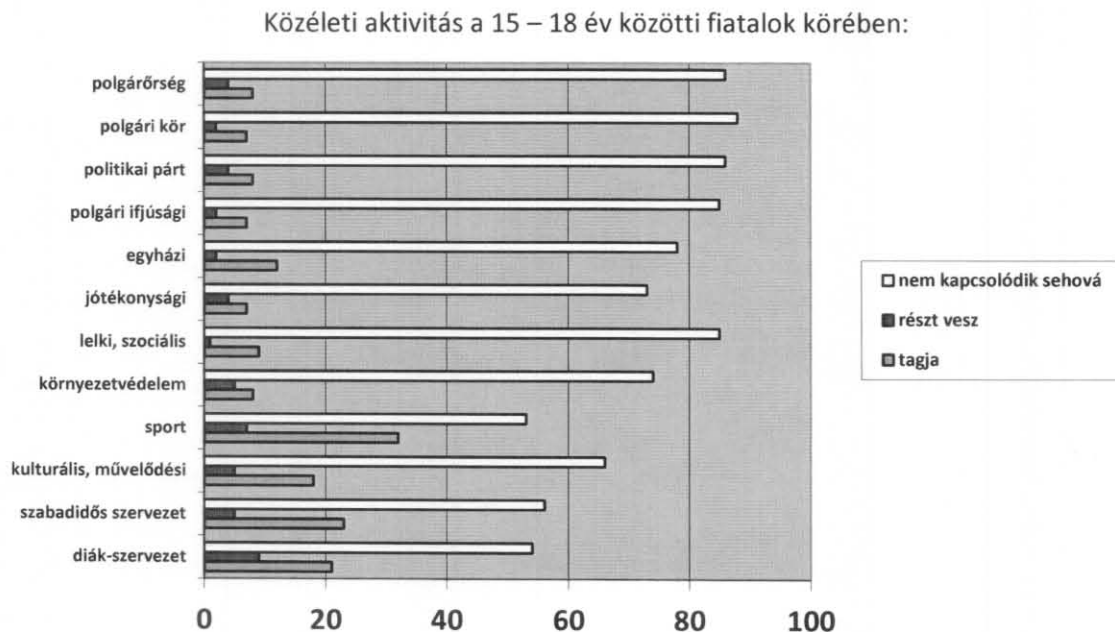
2.1.8. KÖZÖSSÉG, RÉSZVÉTEL, KÖZÉLET

Az országos adatfelvételek tanúsága szerint a magyar fiatalok egyre csökkenő közéleti aktivitást mutatnak a formális szerveződések irányába. Míg 2012-ben az Európai Unió (EU27) tagállamaiban 52%-os aktivitást mértek, ez az arány hazánkban csak 40% volt.

A 2012-ben készült országos felmérés adatai is a rohamosan csökkenő közéleti aktivitásra hívják fel a figyelmet. Míg 2000-ben az ifjú korosztály 17%-a volt tagja valamilyen szerveződésnek, s ez az arány az évek során folyamatosan romlott. A vizsgált évben a fiatalok 5%-a volt tagja sport szerveződésnek, 4%-a diákszervezetnek, 2%-uk szabadidő eltöltésére létrejött szervezetnek.

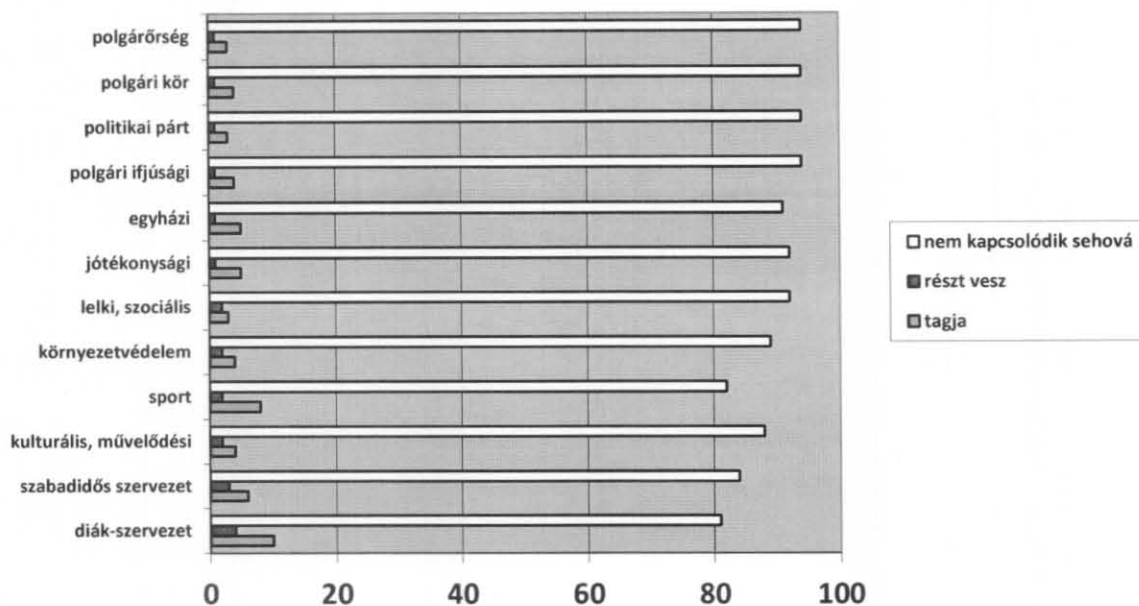
A politikai szervezetekben való részvétel hagyományosan nagyon alacsony a korosztályban, az országos felmérés során alig volt mérhető az e szervezetekben való aktivitás. A városi fiatalok közéleti aktivitását az alábbi ábra szemlélteti:

8. ábra

Forrás: Patyán – Huszti: Közéleti aktivitás, helyi közösségről alkotott vélemények és intergenerációs kapcsolatok a nyíregyházi ifjúság körében In: Nyíregyháza Város Ifjúsága 2015. 200.o.

A 19 – 29 éves korosztály körében – ha lehet – még rosszabb mutatókat találunk:

Forrás: Patyán – Huszti: Közéleti aktivitás, helyi közösségről alkotott vélemények és intergenerációs kapcsolatok a nyíregyházi ifjúság körében In: Nyíregyháza Város Ifjúsága 2015. 200.o.

A városi fiatalok mintegy 70%-a nem tagja semmilyen szerveződésnek. Az országos kutatás szerint a fiatalok a sport egyesületekben mutatnak számottevő aktivitást, ezt követi a diákszervezeti tagság, majd a szabadidős aktivitást nyújtó szervezetekben való részvétel.

A városi fiatalok körében is hasonló arányokat lehet találni. Átlagosan 16%-uk tagja valamilyen sport szervezetnek, de a tagsági aktivitás az életkorral csökken. A diák szervezeti, illetve a szabadidős szervezeti részvétel hasonló hanyatlást mutat. Míg a fiatalabb korosztály minden ötödik tagja legalább egy szervezet tagja, addig a 19 – 29 éves korcsoportban ez az aktivitás csak minden tízedikre jellemző.

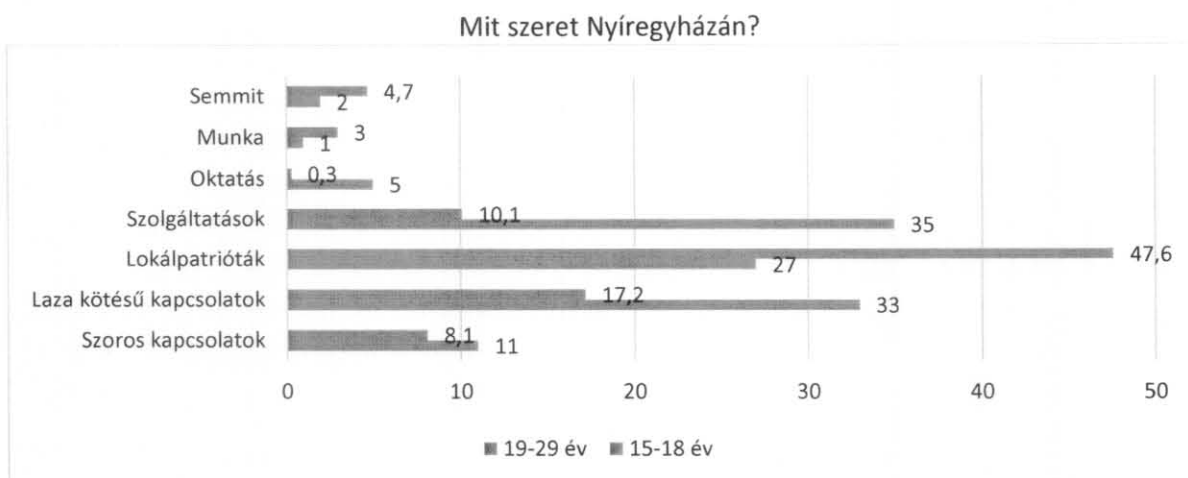
A kutatás megállapításai szerint a formális szerveződésekhez fűződő kapcsolatok elsősorban az iskolarendszereken keresztül valósulnak meg, így az iskola elvégzését követően a fiatalok „légüres térben” találják magukat, tizből egy főnek van kötődése valamilyen szervezethez, közösséghez.

A települési közösség, azaz városunk megítélésében a fiatalok számára komoly jelentőséggel bír a barátok, ismerősök jelenléte, annak ellenére, hogy a baráti kapcsolatok száma ebben a korosztályban is csökkenőben van.

A két vizsgált korcsoportot szétválasztva jól látható a kapcsolatok veszítésének folyamata. A 15 – 18 éves korosztály mintegy harmada a baráti, haveri kapcsolatok jelentőségét hangsúlyozta, s ebben látta a város legfontosabb vonzerejét. A 19-29 év közöttieknél ez az arány a felére csökkent.

Az ifjú korosztály települési közösséghez való viszonyát a városi ifjúságkutatás során elemeztük (Patyán-Husztai; 2015). A helyi (települési) közösség iránti elköteleződést az alábbi diagram szemlélteti.

10. ábra

Forrás: Patyán – Husztai: Közéleti aktivitás, helyi közösségről alkotott vélemények és intergenerációs kapcsolatok a nyíregyházi ifjúság körében In: Nyíregyháza Város Ifjúsága 2015. 202.o.

Összességében a közelet és a közösségi kapcsolatok iránt egyre kevésbé érzékeny ifjú korosztály képe rajzolódik ki előttünk, ahol a közösségi kötődések jellemzően a formális iskolarendszertől eredtek, s az iskola elhagyása után rohamosan épülnek le. Az iskola és a munka világa közötti légüres tér a posztadoleszcens életciklus meghatározó mezője. A közösségi kapcsolatok leépülése a közösségi terek szűkülése a 19-29 éves korosztály bezáródásához, atomizálódásához vezethet, azon célcsoportnak, akik a jövő Nyíregyházáját építhetik, erősíthetik.

2.2. AZ IFJÚSÁGI KÖZFELADATOK ÉS ELLÁTÁSUK HELYZETE

2.2.1. JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET (AZ IFJÚSÁGI KÖZFELADATOK JOGI SZABÁLYOZOTTSÁGA, A JOGOK ÉRVÉNYESÜLÉSE)

Ma az ifjúsági szolgáltatások csak igen kis részét szabályozza jogszabály, s így az ifjúsági szolgáltatások, intézmények léte, működése nem jogszabályi legitimáción alapul. Jelenleg nincs olyan jogszabály, amely kifejezetten az ifjúság helyzetével foglalkozik, azonban számos olyan jogszabály van, amely érinti az ifjúság ügyeit. A gyermekek jogainak biztosítása és a gyermeki jogok védelme állami kötelezettség, addig az állam csupán támogatja az ifjúságot, de nem kötelezően nyújt ifjúsági szolgáltatásokat.

Jogsabályi háttér (a legfontosabb ágazati jogszabályok):

- Alaptörvény
- Magyarország helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény
- A Gyermekek és Ifjúsági Alapról, a Nemzeti Gyermekek és Ifjúsági Közalapítványról, valamint az ifjúsággal összefüggő egyes állami feladatok ellátásának szervezeti rendjéről szóló 1995. évi LXIV. törvény
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény
- A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény

- A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény
- A családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény
- A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény
- A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény
- A 1999. évi C. törvény az Európai Szociális Karta kihirdetéséről
- A Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény
- A Gyermekek és Ifjúsági Alapprogram és a Regionális Ifjúsági Irodák működéséről szóló 2/1999. (IX. 24.) ISM rendelet
- 88/2009. (X.29.) OGY határozat a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról
- 80/2013. (X.16.) OGY határozat a Nemzeti Drogellenes Stratégiáról

2.2.2. Helyi ifjúsági szolgáltatások, intézmények rendszere

A helyi intézményhálózat bemutatása előtt szükséges annak meghatározása, hogy mit tekintünk ifjúságügynek, ifjúsági szakmának és ifjúsági munkának.

„Ifjúságügy: minden olyan tevékenység, amelynek e korosztályokkal kapcsolatos szerepe van, és elsősorban más ágazati tevékenység (oktatás, szociális munka, kultúra, gazdaság stb.) profiljába tartozik. Ilyen a családtervezési kompetenciáktól és támogatási rendszerektől a munkaerő-piaci és a vállalkozói kompetenciák fejlesztésén, a gyermeksegélyezési rendszeren át a tanulástámogatáson keresztül az ifjúsági média valamint kultúra területéig.

Ifjúsági szakma: mindazon tevékenységeket tartalmazza, amelyek tartalma, módszertana segítséget adhat a közvetlen ifjúsági munkának. Az absztrakció magasabb szintjén elhelyezkedő tevékenységek összessége, amelynek feladata az ifjúsági munka „hátterének” a biztosítása. Települési koncepció esetében mindazon szerveződések és szolgáltatók összessége, mely helyi szinten tevékenykedik és munkájával az ifjúsági koncepció célrendszerét segít szolgálni.

Ifjúsági munka: mindazok a tevékenységek, amelyek az ifjúsági korosztályok és a velük közvetlen kapcsolatban lévő szereplők közötti interakciókban jelennek meg. Az érintett korosztályok élethelyzetéből adódó sajátos problémák megoldását, társadalmi részvételük kialakítását segítő, részvételükre és sajátos szakmai eszközrendszerre alapozó társadalom-, közösség- és perszónális fejlesztő, segítő munka. Az ifjúsági munka kulcsszavai: énkép-kiteljesítés, önismeret, öntevékenység, közösségi párbeszéd, csoportszocializáció, kihívásokra való felkészítés, szabadidős tevékenységek, informális tanulás.²²

Nyíregyházán is számos intézmény és szervezet foglalkozik az ifjúsági korosztállyal. Az oktatási, az egészségügyi, gyermekjóléti és közművelődési intézmények, stb. a jogszabályokban meghatározott feladatokat látnak el, így elsősorban specializált szolgáltatásokat nyújtanak. Az önkormányzati törvény rendelkezéseinek megfelelően az önkormányzat biztosítja a feladat és hatáskörébe tartozó közfeladatok közül az **egészségügyi alapellátást**, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatásokhoz való hozzáférést a város és kistérség területén élők számára. Nyíregyházán jelenleg 45 felnőtt háziorvos, 27 gyermek háziorvos, 22 fogorvosi és 9 iskola-fogászati praxis látja el az alap egészségügyi ellátást. Egy felnőtt háziorvosra kb. 2000 felnőtt, egy gyermek háziorvosra kb. 730

²² Nagy Ádám: A harmadlagos szocializációs közeg és az ifjúságügy mint önálló terület elméleti alapjai <http://ofi.hu/nagy-adam-harmadlagos-szocializacios-kozeg-es-az-ifjusagugy-mint-onallo-terulet-elméleti-alapjai>

gyermek ellátása hárul. A külterületek ellátását a városban rendelő háziorvosok biztosítják a helyszíneken lévő orvosi rendelőkben. Feladataik ellátását a háziorvosi körzetekben 51, gyermekorvosi körzetekben pedig 27 körzeti ápolónő segíti. Az iskolaorvosi praxisok száma 30, melyek közül 26 iskolai körzetet gyermek háziorvosok látnak el. A területi ellátást végző **védőnők** körzetbeosztás szerint foglalkoznak a nővédelemmel, a várandós anyák gondozásával, a gyermekágyas időszakban a tanácsadással. Feladataik még a 0-6 éves korú gyermekek gondozása, az óvodások ellátása, az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermek gondozása, valamint a családgondozás. Ellátják az egyén és a közösség egészségfejlesztés kompetenciájukba tartozó területeit, gondoskodnak egészségvédelmével kapcsolatos feladatok ellátásáról. Az ellátandó körzetek szociális összetétele között jelentős különbségek mutatkoznak. 2008-tól a hátrányosabb helyzetű területeket ellátó védőnők (öt fő) közgyűlési határozat alapján anyagi kiegészítésben részesülnek.²³

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata számára a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvénynek, valamint a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek a 2015. évi CXXXIII. törvénnyel történő módosításával **jött létre** járási szinten megvalósítandó feladatellátás. 2016. január 1-től a családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan – egy szervezeti és szakmai egységben – működhet: települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálat, járási szinten a család- és gyermekjóléti központ keretében. 2016. január 1-től a **Nyíregyházi Család-és Gyermekjóléti Központ** (társulás keretében) feladata a családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás feladatainak ellátása Nyíregyháza, Nyírpazony, Sényő és Nyírtura területén, valamint a gyermekjóléti szolgáltatás hatósági feladatainak, valamint a központ speciális feladatainak (kapcsolattartási ügyelet, kórházi szociális munka, készenléti szolgálat, utcai és lakótelepi szociális munka) ellátása a járás egész területén. Az intézményi ellátások – bölcsőde és az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények – a **Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény** (társulás keretében) keretében működnek tovább.

Nyíregyházán a gyermekek napközbeni ellátása 9 bölcsődében, valamint más fenntartásban működő bölcsődékben és családi napközikben biztosított. A **bölcsőde** a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében. 2016-tól a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény szervezeti keretében működő 9 bölcsődében összesen 716 férőhelyen biztosított az ellátás. A kihasználtság az előző évekhez képest javult (2015-ben a gondozott gyermekekhez viszonyítottan 75,9 %, a beírt gyermekek arányához viszonyítottan pedig 91 % volt a kihasználtság).

Nyíregyházán közel 4500 gyermek (3-7 éves) jár önkormányzati, egyházi, vagy egyesület által fenntartott óvodába. Önkormányzati fenntartásban 4 **óvoda** a Gyermekek Háza Déli Óvoda, az Eszterlánc Északi Óvoda, a Búzaszem Nyugati Óvoda és a Tündérvilla Keleti Óvoda van, összesen 34 feladat-ellátási helyen. Egyházi fenntartásban van a Bethlen Gábor Gimnázium, Általános Iskola és Szakképző Iskola, Óvoda, a Sója Miklós Görögkatolikus Óvoda és Általános Iskola, a Szent Imre Katolikus Gimnázium, Általános Iskola, Kollégium és Óvoda, a Szent Miklós Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium és a Túróczy Zoltán Evangélikus Általános Iskola és Óvoda, összesen 6 feladat-ellátási helyen. Egyesület tartja fenn a Waldorf Általános Iskola, Gimnázium és Óvodát 1 feladat-ellátási helyen. A 2011. évi nemzeti köznevelési törvény 2015-től tette kötelező 3 éves kortól

---

²³ Nyíregyháza Megyei Jogú Város lakosainak egészségi állapotáról és az egészségügyi alapellátás működéséről szóló beszámoló 2011

a beóvodázást, ugyanakkor a tankötelezettség kezdetét is módosította. Az önkormányzati óvodákban a csoportok száma 165, a szülői igényeknek megfelelően csoportjaink jellemzően vegyes életkorú (heterogén) csoportok, de néhány helyen azonos életkorú (homogén) csoport is van. Óvodáinkban közel 4000 gyermek jár, akiknek gondozását, fejlesztését szakképzett óvodapedagógusok, dajkák valamint pedagógiai asszisztensek látják el. Minden óvodánkban óvodapszichológus is van. Óvodáink esztétikus, barátságos környezettel rendelkeznek, az elmúlt évek során szinte minden óvodaépület és udvar megújult. Óvodaépületeinkben tornaszoba, logopédia és fejlesztő szoba is van, több óvoda akadálymentes is. Ez ad lehetőséget arra, hogy fogadjuk az integráltan nevelhető sajátos nevelési igényű, valamint beilleszkedési és tanulási zavarral küzdő gyermekeket is. Két helyen speciális, gyógypedagógiai csoport is működik, ahol autista és értelmi fogyatékos gyermekek nevelése, fejlesztése folyik. Óvodáink játszóudvarai parkszerűek, zártak, számtalan játék, mozgáslehetőséget és élményt kínálnak, a gyermekeknek lehetőségük van az elmélyült tevékenykedésre: homokozásra, szerepjátékokra is. Az udvaron tudatosan elhelyezett játékeszközök, a tornaszobában sokszínű mozgatható sporteszközök támogatják óvodásaink mozgás tapasztalatszerzését. Műfüves ovi-foci pálya erősíti a sport megszerettetését. Az óvodák helyi nevelési programjában kiemelt szerepet kap a környezet megismerése, az egészséges életmód megalapozása, a játék. Több óvodánk rendelkezik a „Zöld Óvoda” címmel.

A gyermekek átmeneti elhelyezése Nyíregyházán a családok átmeneti otthonaiban és egy gyermekek átmeneti otthonában történhet. **Családok átmeneti otthona** ellátás az önkormányzati (társulás keretében) fenntartású Nyíregyházi Gyermejköltségi Alapellátási Intézmény szervezeti keretében működik, valamint ellátási szerződés keretében egyházi (Oltalom Szeretetszolgálat) és nem állami fenntartású (Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezet) intézmény nyújt átmeneti ellátást a város területén. Ez utóbbi intézmények ellátási területe nemcsak Nyíregyháza közigazgatási területe. A **Nyíregyházi Gyermekek Átmeneti Otthona** 16 férőhelyen biztosít ellátást az átmenetileg felügyelet nélkül maradt gyermekek számára. A gondozás során elsődleges cél, hogy a gyermekek iskolaváltás nélkül folytassák tanulmányaikat.

Az elmúlt években az **oktatási rendszer** szerkezetében jelentős változások mentek végbe. A 2013. január 1-jével a középfokú nevelés és oktatásban részt vevő, korábban önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba kerültek Nyíregyházán is. Míg a gimnáziumi feladatokat ellátó intézmények fenntartását tankerületi szinten látja el a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, addig az állami szakképző intézmények fenntartása és szakmai irányítása 2015. július 1-ig a megyeközponti tankerület feladata volt. Azóta pedig a Nyíregyházi Szakképzési Centrum tagintézményeiként a Nemzetgazdasági Minisztérium látja el a fenntartását 8 szakképző iskolának, illetve a Földművelésügyi Minisztérium Agrárszakképzési Főosztályához 2 szakképző intézményünk is tartozik. A következő tanévtől folytatódik a szakképzés átalakítása. Az eddigi szakközépiskolák szakgimnáziumként, a szakiskolák szakközépiskolaként működnek a jövőben. Mindkettő iskolatípus érettségivel zárul. A szakgimnázium négy év alatt készít fel érettségire, ami mellett szakmát is ad, majd további egy évnél tanulmányok alatt szerezhető egy emelt szintű szakképesítés. A szakközépiskola harmadik éve szakmai vizsgával zárul, és újabb két évet követően tehetnek a diákok érettségi vizsgát.

Klik fenntartásában működő középfokú iskolák:

1. Nyíregyházi Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium
2. Nyíregyházi Kölcsey Ferenc Gimnázium
3. Nyíregyházi Krúdy Gyula Gimnázium
4. Nyíregyházi Vasvári Pál Gimnázium
5. Nyíregyházi Zrínyi Ilona Gimnázium és Kollégium

6. Nyíregyházi Művészeti Szakközépiskola
7. Nyíregyházi Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
8. Nyíregyházi Göllesz Viktor Speciális Szakiskola, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
9. Ridens Szakképző Iskola, Speciális Szakiskola és Kollégium Nyíregyházi Tagintézménye

Nyíregyházi Egyetem által fenntartott, középfokú feladatot is ellátó iskola:

1. Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium

Nyíregyházi Szakképzési Centrumhoz tartozó szakképző iskolák:

1. Nyíregyházi SZC Bánki Donát Műszaki Középiskolája és Kollégiuma
2. Nyíregyházi SZC Bencs László Szakiskolája
3. Nyíregyházi SZC Inczedy György Szakközépiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma
4. Nyíregyházi SZC Sipkay Barna Kereskedelmi, Vendéglátóipari, Idegenforgalmi Középiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma
5. Nyíregyházi SZC Széchenyi István Közgazdasági, Informatikai Szakközépiskolája és Kollégiuma
6. Nyíregyházi SZC Vásárhelyi Pál Építőipari és Környezetvédelmi- Vízügyi Szakközépiskolája
7. Nyíregyházi SZC Wesselényi Miklós Középiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma
8. Nyíregyházi SZC Zay Anna Egészségügyi, Informatikai Szakközépiskolája és Kollégiuma

Földművelésügyi Minisztérium Agrárszakképzési Főosztály által fenntartott szakképző iskolák:

1. Lippai János Mezőgazdasági Szakképző Iskola
2. Westsik Vilmos Élelmiszeripari Szakképző Iskola

Nem csak állami fenntartásban működnek középfokú köznevelési intézmények Nyíregyházán, hanem egyházi, illetve magánfenntartásban is jelen vannak a középfokú iskolai feladatokat ellátó intézmények.

Az alapítványok, egyesületek által fenntartott iskolák többsége a tanuló munkahelyi, családi vagy más irányú elfoglaltságához, a meglévő ismereteihez és életkorához igazodó felnőttoktatást vagy felnőttképzést folytat esti, levelező vagy nappali oktatás munkarendben.

Egyházi fenntartású középiskolák:

1. Bethlen Gábor Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola
2. Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium
3. Szent Imre Katolikus Gimnázium, Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola
4. Szent Miklós Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium

Egyéb (alapítvány, egyesület, stb.) fenntartású, nyíregyházi székhelyű középfokú iskolák:

1. Abigél Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola, Szakképző Iskola, Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola és Kollégium
2. Karrier-Adó Szakképző Iskola
3. Leonardo Média Akadémia Szakképző Iskola és Gimnázium

4. Mesterképző Közéiskola és Szakiskola
5. Nyíregyháza és Térsége Szakképző Iskola
6. Nyíregyházi Főiskola KTI Európai Üzleti és Kommunikációs Szakközéiskolája
7. Szak-Ma Szakképző Iskola és Gimnázium
8. Tett Szakképző Iskola és Gimnázium
9. Waldorf Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola

Össességében Nyíregyházán az állami és egyházi fenntartású középfokú iskolák száma: 24. Ebből 12 gimnáziumi feladatot ellátó, 10 szakközéiskolai feladatot ellátó, 6 szakiskolai feladatot ellátó, 3 speciális szakiskolai feladatot ellátó köznevelési intézmény. Nyíregyházán széles skálán mozognak az elérhető középfokú tanulmányi területek: a gimnáziumi oktatásban általánosan elmondható, hogy mind a 4, a 6 és 8 évfolyamos gimnáziumi képzés elérhető. A szakközéiskolai oktatásban a 4 évfolyamos képzés az általános, szakiskolában pedig általánossá vált a 3 éves képzés a korábbi 2+2 helyett. Nyelvi előkészítő évre, és két tanítási nyelvű képzésre is van lehetősége a megyeszékhelyen jelentkezni az arra vágyóknak. A tanulók számát figyelembe véve folyamatos növekedés volt megfigyelhető 2009-ig, majd ezt követően csökkenést tapasztalhattunk. A 2012-es évben összesen 10.914 fő tanult valamelyik közéiskolai intézményben a megyeszékhelyen. A tanulók 56 %-a szakközéiskolában és 44 %-a pedig gimnáziumban. A megyei közéiskolás diákok közel fele (46%) tanul valamelyik Nyíregyházi intézményben.

HEFOP projekt keretében három önkormányzat összefogásával - egy meglévő tanműhely részleges átalakításával illetve teljeskörű felújításával - jött létre a **Nyírvidék Képző Központ**, ahol 19 tanműhely került kialakításra a nyíregyházi, a nagykállói és a tiszavasvári 9 szakképzési partnerintézmény számára. A Kft. meghatározó alapfeladata azóta is a gyakorlati képzőhely biztosítása az állami fenntartásban lévő partnerintézmények tanulói számára, illetve felnőttképzési és munkaerő-piaci szolgáltatások nyújtása. A képzőhelyen többek között autóvillamossági és gépjármű elektronikai tanműhely, vízvezeték és központi fűtés szerelő tanműhely, mechanikai mérőlabor, számítógéppel vezérelt gyártástechnológiai labor, élelmiszervizsgálati tanulói oktatólabor valamint műszeres labor található. Tartalomfejlesztést, közösségi szolgáltatásokat (pályaorientáció, karrier-tanácsadás, stb.) kiállításokat, versenyeket is szerveznek. 2015-ben a szakképzési törvény módosítása nyomán szakképzési centrumok jöttek létre, melyek átvették a KLIK-től a szakképző intézmények fenntartását és működtetését. A Nyírvidék Képző Központ a Nyíregyházi Szakképzési Centrummal megállapodott abban, hogy a szakképzési centrum tanulói a Központ korszerű tanműhelyeiben készülhetnek fel a szakmai vizsgára, ott bonyolíthatják le a szakmai vizsgát és a Képző Központ a szakmai munkához szükséges szolgáltatásokat is biztosítja a részükre. A felnőttképzési tevékenysége során olyan új képzéseket kínálnak a piacon, amely jobban hasznosítható, gyakorlati ismereteket ad a képzésben résztvevőknek, versenyelőnyhöz juttatva ezáltal őket a munkaerőpiacon. A felnőttképzési kínálatuk növelésével, bővítésével érezhető növekedést tudnak elérni ezen a területen.

Ha a megyei demográfiai adatokat vizsgáljuk a középfokú tanulmányaikat elkezdni kívánó korosztályban, megállapítható, hogy megyei szinten 5 év viszonylatában a korosztály létszáma folyamatos csökkenést mutat, 2016-ra mintegy 9 %-kal csökken a 14 éves korosztályú gyermekek száma. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében összesen a 2012/2013. tanévben 47 033 tanuló tanult középfokú intézményben. 38 %-uk gimnáziumban, közel 1/3-uk szakközéiskolában, 30 % szakiskolában tanul. Ha összehasonlítjuk az országos adatokkal, láthatjuk, hogy a megyében jóval kevesebben választják a szakközéiskolai oktatást, mint azt teszik országosan. Országosan szakközéiskolába 41 %-a jár a tanulóknak, míg Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében ez az arány 31 %-os. Gimnáziumi oktatásban részt vevő tanulók aránya 38 %-os. Míg országosan 23 % folytat tanulmányokat szakiskolában, ez az arány Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében magasabb, 30 %.

Az Önkormányzat a felsőfokú tanulmányokat folytató fiatalokat is támogatja. Évek óta csatlakozunk a **Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázathoz**, amelyet felsőoktatásban résztvevő hallgatók, valamint a felsőoktatási tanulmányokat kezdő tanulók vehetnek igénybe. A 2016. évi fordulóban (2015. őszi pályázat) 203 fő felsőfokú tanulmányokat folytató hallgató („A” típus) és 13 fő felsőfokú tanulmányaikat a 2015/2016. tanévben kezdeni kívánó („B” típus) tanuló részére állapított meg rendszeres támogatást a Szociális, Egészségügyi és Ifjúsági Bizottság, összesen 6.928.500 Ft összegben. **Rászoruló Hallgatókért Közalapítvány** évek óta egyszeri vissza nem térítendő támogatást nyújt felsőfokú tanulmányokat folytató hallgatók részére. A Közalapítvány Kuratóriuma 2015-ben is két alkalommal tett közzé felhívást támogatás elnyerésére. Azon hallgatók pályázhattak a támogatásra, akik legalább 5 éve állandó nyíregyházi lakóhellyel, első diploma megszerzésére irányuló felsőoktatási hallgatói jogviszonnyal, jó tanulmányi eredménnyel rendelkeznek és családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a mindenkori legkisebb öregségi nyugdíj kétszeresét. A Kuratórium a pályázatok elbírálását követően 20.000-45.000 Ft összegű támogatást állapított meg 108 fő részére, összesen 3.360.000 Ft összegben.

A városban működő **felsőoktatási intézmények**, 2016-tól a Nyíregyházi Egyetem, valamint a Debreceni Egyetem Egészségügyi Kara, a Gábor Dénes Főiskola és a Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola közel tízezer hallgató oktatását végzik.

A Nyíregyházi Egyetem „jogelődei több mint négy évtizedes, országos és nemzetközi tekintélynek örvendő intézmények voltak. Értékeik megőrzése mellett a XXI. század követelményeihez folyamatosan alkalmazkodó stratégiát választva, 2000. január 1-jével jött létre a Nyíregyházi Főiskola. Az elmúlt nyolc évben több infrastrukturális beruházás eredményeképpen új tanulmányi épületek valósultak meg, a régebbiek megújultak, az oktatók és a hallgatók világszínvonalú oktatási technológiát használhatnak, az intézmény campusa igazi várossá lett Nyíregyháza szívében, melyet szemet gyönyörködtető pihenő-park vesz körül. Mára az intézmény nem csak Szabolcs-Szatmár-Bereg megye oktatási, tudományos, de szellemi, kulturális és művészeti központja is lett.”²⁴

A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kara 1990 óta képez szociális és egészségügyi képzési területeken szakembereket. A képzések a város és a régió igényeit elégítik ki elsősorban. Számos alap és mesterképzésben tanulhatnak a fiatalok, több közöttük az ifjúságügyre és határterületeire koncentrálnak. A Kar indulásától kezdve szociális munkások, 2012-től a szociális és ifjúsági munka szakirányú továbbképzési szakon ifjúságsegítők képzését végzik. 2015-ben indult az addiktológiai konzultáns képzés, 2012-től pedig munkaerő-piaci tanácsadó képzés keretében tanulhatják a fiatalok a szakterület specialitásait. A Kar kutatóival NYMJV Önkormányzata 2008-óta végzi a Nyíregyháza Város Életminősége kutatást, melynek adatfelvételeit két évente végezzük. A kutatás eredményeit a város szociális feladatainak tervezése során hasznosítjuk. 2015-ben az Önkormányzat megbízásából a Kar kutatói végezték el a Nyíregyháza Város Ifjúsága kutatást, melynek eredményei a koncepciószakmai háttérét is adja.

Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola a Magyar Görögkatolikus Egyház felsőfokú oktatási intézménye, melyben a papképzés mellett világi katekéták, teológusok és kántorok képzése folyik a római Pápai Keleti Intézettel együttműködésben.

A **közművelődési, a múzeumi és könyvtári terület** számos, a társadalmi felzárkózás szempontjából hasznos programot működtethet, melyek a kulturális hátrányok, az iskolai lemorzsolódás csökkentését szolgálhatják. A nem formális és informális tanulási lehetőségeket, tanórán kívüli szabadidős programokat kínáló kulturális és sport intézményrendszerre alapozott programok hatása

---

²⁴ http://www.nyf.hu/a_nyiregyhazi_foiskolarol

a nem formális és informális tanulás támogatásában, a társadalmi befogadás és aktív részvétel erősödésében várható. Ezzel elősegítik a gyermekek, tanulók személyiségfejlődését, kreatív képességeinek kibontakoztatását, hátrányainak kompenzálását, miközben hatékonyan fejlesztik a különböző kompetenciákat, és javítják fizikai erőnlétüket is.

A helyi lakosság, így a fiatalok számára is több létesítmény és közösségi tér nyújt szabadidős, rekreációs lehetőségeket:

- közművelődési intézmények (Váci Mihály Kulturális Központ és telephelyei: Alvégesi Művelődési Ház, Borbányai Művelődési Ház, Borbányai Közművelődési Szintér, Butykai Közösségi Ház és Szabadidőközpont, Felsősimai Közművelődési Szintér, Jósavárosi Művelődési Ház, Kistelekiszőlői Művelődési Ház, Kertvárosi Közösségi Ház, Kölyökvár, Mandabokori Művelődési Ház, Nyírszőlői Közművelődési Szintér, Nagyszállási Közösségi Ház, Orosi Közművelődési Szintér Bem József Általános Iskola Hermann Ottó Tagintézmény, Örökösföldi Közművelődési Szintér, Sóstói Művésztelep, Sóstóhegyi Közművelődési Szintér, Vajdabokori Művelődési Ház, Városmajori Művelődési Ház, Nyíregyházi Városi Galéria),
- Jósa András Múzeum és tagintézményei: Sóstói Múzeumfalu, Kállay Gyűjtemény
- Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár,
- Móricz Zsigmond Színház,
- Szabadtéri Színpad,
- Júlia Fürdő, Tófürdő, a Parkfürdő, a Fürdőház, Aquarius Élményfürdő
- Contitech Aréna (Bujtosi Szabadidő Csarnok)
- Városi Stadion,
- sportpályák, játszóterek.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata minden évben a Központi Ballagás című rendezvényén köszönti a végzős középiskolásokat. A ballagók képviselőit a Városházán a város vezetősége köszönti és ünnepi műsor keretében búcsúznak el a diákoktól. Hagyomány, hogy a ballagás előtt álló tanulók beírják a nevüket a Ballagók Kapcsos Könyvébe. A könyv 2006-ban készült egyedi méretben, merített papírból, külső bőrkötéssel, és az érettségiző osztályok egy-egy képviselője jegyzi be a teljes osztálynévsort a könyvbe.

A **Jósa András Múzeum** részéről felerősödött az a szándék, hogy az iskolák, így a középiskolák, szakiskolák, speciális iskolák, főiskolák és egyetemek is minél többször behozzák a diákokat a múzeumba, s bíznak abban, hogy az iskolák részéről is egyre erősebb az a szándék, hogy a múzeumot a tanulás egyik lehetséges bástyájának, a személyiségfejlesztés, valamint a készségek, képességek és kompetenciák fejlesztésének egyik terepeként tekintsék. További cél, az információs dömping útvesztőiben keresgélő diákoknak mutatni egy irányadó helyes utat a kulturális értékeink és örökségünk, az ehhez kapcsolódó tudás és értékrend megismeréséhez, elsajátításához és továbbadásához. Kiemelten támogatják és megvalósítják a nem formális és informális tanulást szolgáló iskolabarát és diákbárát élményprogramok és múzeumi közművelődési programcsomagok kialakítását és megvalósítását. Az esélyegyenlőség megteremtése céljából, a látás-, hallás- és mozgáskorlátozottak, valamint értelmi fogyatékosokkal élők részére speciális programok szervezésével biztosítják a kultúrához való egyenlő hozzáférést, mely számukra missziós feladat. Ebben a célcsoportba tartoznak a szegregáció által érintett csoportok is, többek között a hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő fiatalok és romák. A közös programokkal elősegítik a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi felzárkóztatását, csökkenteni szeretnék a diszkriminációt és erősíteni a toleranciát. Pedagógiai szempontból kiemelt feladatnak tartják az integráció megvalósítását.

„A közelmúltban számos olyan sportcélú fejlesztés és program valósult meg Nyíregyházán, mely kortól és nemtől függetlenül **rendszeres sportolásra** ösztönzi a lakosságot. Több mint 50 km kerékpárút-hálózat mellett nemzetközi versenyekre alkalmas szabadtéri extrém-park, kosárlabda pályák, strandröplabda pálya és 10 szabadtéri kondipark biztosít ingyenes sportolási lehetőséget. Megújult környezetben várja a futás, a kerékpározás és a nordic-walking szerelmeseit az Erdei-torna pálya, mely erdei séták kiváló színtere is egyben. Nyitott létesítménnyé vált az Aréna és a Városi Stadion, melyek a versenysport mellett a szabadidős rendezvények fő otthonai. A város 2013-ban indította el saját szabadidős programját, a *Mozdulj, Nyíregyháza!* programsorozatot, mely szervezett körülmények között a hét minden napjára ingyenes sportolási lehetőségeket kínál a város lakói számára. A Sportcentrum által szervezett ingyenes szabadidős sportrendezvények az év minden hónapjában tömegeket mozgatnak meg: Nyuszi-futás, a Mikulás-futás, a Szépkorúak Sportja, valamint a téli-és nyári sportesemények (főtéri streetball, strandfoci, strandröpi és strandkézi bajnokság). Országos szinten is kiemelkedő létszámmal zajlik a kispályás labdarúgó bajnokság és a városi tekebajnokság. A városban számos olyan sportszervezet működik, amely szabadidős sporttevékenységet kínál tagjaik és egyben a városlakók számára is. Működésüket és rendezvényeiket a város pályázati úton kiemelten támogatja.”²⁵

A **civil szervezetek** ugyancsak szolgáltatások széles körét biztosítják, és jellemzően a civil szektorban jelennek meg a szabadidős, fejlesztő, közösségépítő, informális, tanulási folyamatokat segítő tevékenységek. Ezen szervezetek kapcsolata a fiatalokkal kevésbé formalizált, jellemzően napi szintű és élő.

Az önkormányzat az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről szóló 2011. évi CLXXV. törvény és helyi rendelete alapján évi 25.000 eFt összeget különít el a helyi önszerveződő közösségek pénzügyi támogatására. Az ifjúsággal foglalkozó civil szervezetek a Kulturális Alap, a Civil Alap és a Szociális és Egészségügyi Alaphoz pályázhatnak.

Nyíregyházán évek óta működik a diák-polgármesteri iroda, melynek vezetője a diákpolgármester. Tisztsége két évre szól, és a városban működő középiskolák diákjainak képviselői szavazzák meg. Munkáját a diák alpolgármester segíti. A diák-polgármesteri iroda működéséhez az önkormányzat forrást biztosít, melynek segítségével programjaik, rendezvényeik, ötleteik megvalósíthatóak. A diákpolgármester azon kívül, hogy városi és fiatalokat érintő ifjúsági programokat szervez, bonyolítja le, elsődleges feladatként látja el az érdekvédelem és érdekképviseleti szerepkörét. Fontos feladata, hogy a diákönkormányzatoktól és diákoktól olyan információkat szerezzen be és lássa el az ifjúságot, ami velük kapcsolatos, az ő problémájukra, felmerülő igényeikre adja meg a válaszokat. A városban működő közösségi szintén, a Mustárház segítő szervezetként látja el a diák-polgármesteri iroda mentorálását, szakmai támogatását.

Az elmúlt években mind inkább tágabb teret kaptak a diákok és a **diákönkormányzatok** jogai és feladatai az ENSZ Gyermeki Jogok Nyilatkozatában foglaltaknak köszönhetően. Minden iskolában működik valamilyen szinten a diákönkormányzat, de minden iskolában más módon, más határfokon, és más eredményességgel. Még mindig az figyelhető meg, hogy ezek az iskolai DÖK-ök, hagyományukat folytatva, csak a programszervezésre helyezik a hangsúlyt, és az iskola nyújtotta komfortzónán nem túllépve szervezik tevékenységeiket, programjaikat.

2004 óta működik a **Mustárház Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda**, mely feladatait az önkormányzattal kötött feladat-ellátási szerződés keretében látja el. Alapfunkciójaként olyan

---

²⁵ Nyíregyháza Megyei Jogú Város 2015-2020. közötti sportkonceptiója

közösségi tér, amely tevékenységével segíti a fiatalok hasznos szabadidő eltöltését (koncertek, kiállítások, irodalmi estek, nyelvi klubok, stb.); információszolgáltatásokat nyújt (jogi, pályaválasztási, nemzetközi, stb.), közösségeket segít és fejleszt (Mustár FM rádió, diák-polgármesteri iroda, hagyományörző csoport, stb.); szakmai tevékenységet végez (Ifjúsági Szolgáltatók Országos Szövetsége, Nemzeti Ifjúsági Tanács, Magyar Ifjúsági Konferencia, Ifjúságsszakmai Egyeztető Tanácskozás, stb.). Nemzetközi szinten is jelen van (Juventus Soliditas nemzeti ifjúságsszakmai hálózat, kapacitásbővítő projekt, városok hálózata projekt, nemzetközi képzések, ifjúsági cserék, stb.).

A **Közösségi Face-ek (Nyír-Pláza)** 2011 óta működik a Nyírplázában, mely a fiatalok fontos találkozási helye. A közösségi térben fiatalok csoportjainak fejlesztése (Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Diákönkormányzat), iskolai közösségi szolgálat, Európai Önkéntes Szolgálat, kiállítások, nyelvi képzések, nemzetközi projektek, szakmai tevékenységek (Ifjúsági Szolgáltatók Országos Szövetsége, Juventus Soliditas hálózat, Nemzeti Ifjúsági Tanács) zajlanak a hét minden napján.

A 2012-ben létrejött **Örökösöldi Közösségi Házat** a Human-Net Alapítvány működteti. A Közösségi Ház színteréül szolgál az Alapítvány céljainak megvalósításával összefüggő programokhoz. Nagy hangsúlyt fektet a humán erőforrás tudás- és készség szintjének fejlesztésére, az egészségtudatos magatartás és életmód megvalósulása érdekében prevenciós tevékenység végzésére, valamint közösségi programok megvalósítására hazai és nemzetközi szinten. Az Alapítvány célja a fiatal pályakezdők, álláskeresők, valamint elsősorban a középiskolás fiatalok munkavállaláshoz kapcsolódó kompetenciáinak fejlesztése, információkkal való ellátása. Ezt egyéni tanácsadások (munkaerő-piaci tanácsadás: álláskeresési tanácsadás, munkatanácsadás, pályatanácsadás, pályaválasztási és pályorientációs tanácsadás, képzési tanácsadás, vállalkozóvá válás segítése), csoportos formában megvalósuló foglalkozások (álláskeresési csoportfoglalkozás, önismeretet fejlesztő csoportos foglalkozások, fiatal vállalkozók klubja, közösségi vállalkozások fejlesztése, egyéb tematikus csoportfoglalkozások), és közösségi programok (kreativitást fejlesztő, személyiségfejlesztő és tehetséggondozó programok, prevenciós foglalkozások, önkéntesség, társadalmi felelősségvállalás, iskolai közösségi szolgálat fogadóhelye, nemzetközi programok - ifjúsági csereprogram, nemzetközi önkéntes program) révén érik el. Az egyes programok az aktuálisan rendelkezésre álló források függvényében kerülnek megvalósításra.

2013 végén egy uniós kiemelt projekt, az Új Nemzedék Jövőjéért Program keretében az országban 20 helyen alakították ki az Új Nemzedék Kontaktpontokat, melyek főleg a fiatalok pályaválasztását, munkahelyi elhelyezkedését voltak hivatottak segíteni. **Az Új Nemzedék Kontaktpont Iroda (Galéria üzletház)** 2013-ban a Korzóban, majd 2015-től a Galéria üzletházban, 2016 tavaszától pedig a Keskeny u. 16. szám alatti ingatlanban található meg. Segíti a betérő fiatalokat információval, közösségi térként is funkcionál. Programokat szervez, közösségeket fejleszt. Indulásakor felkereső munkát végzett.

A Tabulapláza Alapítvány **Labor Café** elnevezéssel közösségi teret, adománykávézót hozott létre. A kávézót pályázati forrásból és adományokból alakították ki és terveik szerint fenntartását és további üzemeltetését is közösségi összefogással oldják meg. A belvárosi, impozáns, hangulatos környezet inspirálóan hat a közösségi kezdeményezésekre, új kapcsolódási pontok kialakulását teszi lehetővé, összekapcsolja a generációkat. Az adományozás népszerűsítése mellett cél a lokális közösségek kezdeményezéseinek támogatása, a régimódi beszélgetések újra divatba hozása, a kulturális élet élénkítése, valamint a fiatalok visszahódítása a szórakozóhelyek és a virtuális világ helyett a való életbe. Ehhez szolgál apropóul a kötelező iskolai közösségi szolgálat, melynek keretében mód van arra, hogy párbeszéd és együttműködés induljon el a generációk között.

Mind az egyes intézmények, mind a civil szervezetek akkor tudnak igazán hatékonyan működni a fiatalok érdekében, ha összehangolják tevékenységüket, a lehető legszélesebb körben együttműködnek. Az önkormányzat felelőssége ezen együttműködések elősegítése, találkozási alkalmak, fórumok megteremtése. Ennek érdekében 2015-ben megalakult a **Nyíregyházi Ifjúsági Kerekasztal**. Tagjai olyan városi szakmai szervezetek (jelenleg 24 szervezet), akik fiatalokkal foglalkoznak. Elsődleges feladata lesz az Ifjúsági Koncepció cselekvési terve megvalósításában való közreműködés, további feladatai az érdekképviselet, érdekegyeztetés, az ifjúságot érintő városi döntésekkel kapcsolatos véleményalkotás. A Nyíregyházi Ifjúsági Kerekasztal nem önálló jogi személy, képviseletét az évente megválasztott soros elnökség látja el a Szervezeti és Működési Szabályzatban foglaltak szerint. Az elnökség hét főből - egy elnökből, egy alelnökből és 5 elnökségi tagból áll -, munkájukat a titkár segíti.

A Nyíregyházi Ifjúsági Kerekasztalt 2015. június 9-én az alábbi intézmények, szervezetek alapították meg:

1. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
2. Kulturális Életért Közhasznú (KÉK) Egyesület (Mustárház)
3. HUMAN-NET Alapítvány
4. Köz-Pont Ifjúsági Egyesület
5. Új Nemzedék Plusz Kontaktpont Iroda
6. Kalamáris Egyesület
7. Diák-polgármesteri Iroda
8. Mozgáskorlátozottak Egyesülete
9. Nyíregyházi Főiskola
10. Nyíregyházi Görögkatolikus Egyházmegye
11. Inspi-Ráció Egyesület
12. Klebelsberg Intézményfenntartó Központ
13. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja
14. Nyíregyházi Magyarok Nagyszonya Egyházközség
15. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Diákönkormányzat
16. Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar
17. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság
18. Nyíregyházi Rendőrkapitányság
19. Tabula Pláza Alapítvány
20. Nyíregyházi Gyermejjóléti Központ
21. Nyíregyháza Városi Református Egyházközség
22. Periféria Egyesület
23. Drogambulancia
24. Fiatalok Kulturális Szövetsége

A Kerekasztal nyitott, melyhez bármikor csatlakozhat ifjúsággal foglalkozó intézmény, szervezet.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Kábítószer Egyeztető Fóruma (NYÍR-KEF) egyike a legkorábban alakult Kábítószerügyi Egyeztető Fórumoknak. A 2001 óta működő szervezet a városban lakók életminőségének javítása, a drogprobléma társadalmi hatásainak mérséklése, a lakosság életminőségének javítása érdekében folytatta tevékenységét. A droghelyzet a legfrissebb országos adatok szerint az elmúlt években tovább romlott és nemzetközi összehasonlításban is kedvezőtlenebbé vált, mely Nyíregyháza várost is érinti. Az Országgyűlés 80/2013. (X. 16.) OGY határozatával elfogadott Nemzeti Drogellenes Stratégia 2013—2020 célul tűzte ki a feladatok újra fogalmazását, a szorosabb együttműködést, új munkamegosztást a területen jelentkező, egyre összetettebb problémák közös megoldása érdekében. Ennek keretében 2015. február 9-ei „Legyen

más a szenvedélyed!” elnevezésű workshopot követően újjá szerveződött a NYÍR-KEF, melyhez közel 20 szervezet csatlakozott.

Az önkormányzat 2015 óta **ifjúsági referens** alkalmazásával segíti az ifjúság ügyeivel kapcsolatos teendők ellátását. Feladatai közé tartozik többek között

- előterjesztést készít a közgyűlés bizottságai elé, véleményezi az ifjúsági feladatok ellátásával kapcsolatos előterjesztéseket, részt vesz a testületi döntések, határozatok végrehajtásában,
- nyomon követi a költségvetés ifjúsági célfeladataira elkülönített keret felhasználását,
- segíti, közreműködik a közgyűlés által elfogadott ifjúsági koncepcióban megfogalmazott feladatok végrehajtásában,
- együttműködik az Ifjúsági Ház- Mustárház, Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodát működtető egyesület munkájában,
- segíti a Diákpolgármesteri Iroda tevékenységét, működését,
- folyamatos kapcsolatot tart a városban működő ifjúsági tevékenységeket végző szervezetekkel.

Munkatapasztalatot a fiatalok az **Iskolai Közösségi Szolgálat**, önkéntes munka, diákmunka, illetve gyakornoki program kapcsán szerezhetnek. 2016. január 1-jétől kötelező érettségi előfeltétel lesz az iskolai közösségi szolgálat keretében 50 órát teljesíteni. Az Iskolai Közösségi Szolgálatban részt vevő fiatalok maguk döntenek el, milyen tevékenységet kívánnak végezni, és mindezt milyen fogadó szervezetnél teszik. Fogadó szervezet lehet minden, a közérdekű közösségi tevékenységről szóló törvényben foglalt szervezet. Az önkormányzat intézményei és cégei mellett a város területén működő számos más egyházi és civil szervezet is fogadja a diákokat. Jelenleg arról, hogy hány diákot és milyen feladatok elvégzésére fogadnak nem rendelkezünk információkkal.

A város ifjúságot érintő országos és nemzetközi kapcsolatai is jelentősek. Nyíregyháza jelenleg több testvérvárosi és partnervárosi együttműködésben is érdekelt. Régi múltat tekint vissza Iserlohnval, Kajaanival, Szatmárnémetivel, Rzeszów-val, Ungvárral, Eperjessel a testvérvárosi, Nagybányával, Beregszászsal a partnervárosi kapcsolat. Oktatási intézményeink nemzetközi kapcsolatai szintén folyamatosan bővülnek. Amíg 10-15 évvel ezelőtt csak a gimnáziumok építettek ki ilyen kapcsolatokat, most az a jellemző, hogy mind a szakközépiskolák, mind az általános iskolák rendelkeznek ilyen kapcsolatokkal, amelyek egyrészt a testvérvárosokkal és azok iskoláival épültek ki, másrészt egyéb nemzetközi együttműködések hatására. Fontos megemlíteni a Határtalanul programot, mely jelentős lökést adott az anyaországi és külföldi iskolák kapcsolatainak, egymás jobb megismerésének. A Nyíregyházi Főiskolán is megjelentek az Erasmus képzésben résztvevő diákok.

A város nemzetközi kapcsolatrendszerére épülnek rá iskoláink külföldi sportkapcsolatai, amelyek által rendszeresen a külföldi városokban megszervezett ifjúsági sportrendezvényeken való részvételek. A város a testvér- és partnervárosaival fejlett sportdiplomáciát folytat, amelyre jó példák a rendszeresen megrendezésre kerülő sportmérkőzések, felkészülési mérkőzések mind városunkban, mind pedig külföldön.

A nyelvtanulás területén régóta bejáratott csatornái vannak intézményeinknek, amelyek ápolása során rendszeresen, kiemelkedő létszámú diákcsoportok utaznak külföldre és jönnek városunkba nyelvtanulási célból. A szakmai kapcsolatok kiépítése újabb eredetű, de egyre sikeresebb terület. Ez főleg a szakközépiskoláinkra jellemző és adott szakmák külföldi oktatási struktúráját ismerhetik meg diákjaink.

A város önkormányzata jelentős összegeket fordít az oktatási intézmények külföldi kapcsolatainak támogatására. Ebből az összegből nagyságrendileg 20 intézményt támogat.

Városunk tagja a Közepes Méretű Európai Városok hálózatának, rendszeresen veszünk részt a hálózat által szervezett gyűléseken. 2014-ben Nyíregyháza adott otthont a hálózat éves találkozásának. 2015-ben Ausztriában az ifjúság és annak támogatása a hálózat egyes városaiban volt a fő fókusz.

Nemzetközi kapcsolatainkat erősítik civil szervezeteink is, amelyek az Erasmus+ és EACEA pályázati rendszerekben rendszeresen valósítanak meg komplex projekteket, képzéseket, cseréket. A 2007-2013-as költségvetési ciklusban különösen sok nemzetközi projekt valósult meg civilek által határon átnyúló együttműködésekben. Mivel megyénknek 3 országgal is van határa, így HUSK, HURO és HUSKROUA határon átnyúló együttműködésekben is részt vehettek nyíregyházi civil szervezetek. Ugyanígy több nemzetközi ifjúsági cserét és képzést valósítottak meg civil szervezeteink a Fialatok Lendületben Programban és 2014-től az Erasmus+ program keretében. A Köz-Pont Ifjúsági Egyesület, a HUMAN-NET Alapítvány, a Mustárházat működtető KÉK Egyesület és a Kalamáris Egyesület is lebonyolított az elmúlt években több nemzetközi ifjúsági cserét, képzést. Szintén nemzetközi beágyazottságunkat erősíti a Mustárház két központi, brüsszeli finanszírozású projektje, amelyek keretében az úgynevezett városok hálózata programban 8 várossal működik együtt, illetve egy kapacitásbővítő projekt keretében Vietnamban teszik le az európai értelemben vett ifjúságügy alapjait. Ezen programok szintén erősítették városunk nemzetközi kapcsolatait. A civil szervezeteknél megjelentek az utóbbi években az Európai Önkéntes Szolgálat (EVS) keretében tevékenykedő külföldi fiatalok is. Több civil szervezet is rendelkezik informális és formális nemzetközi hálózatokkal; ezek kiaknázása az ifjúsági civil szférában folyamatos.

2.2.3.A fiatalok igényei és szükségletei a fiatalok és a szakemberek véleménye szerint

Az ifjúság kutatásban résztvevő szakemberek összefoglalták a fiatalok által megfogalmazott elvárásokat, valamint az ezekkel kapcsolatos javaslatokat, melyeket 5 kiemelt témakörben az alábbi táblázat tartalmaz.

5. táblázat

	A fiatalok által megfogalmazott szükségletek	A szakemberek által megfogalmazott javaslatok
Lakással, lakhatással kapcsolatos szükségletek		Az önálló lakhatás, külön háztartás kialakításának igénye leginkább a 19-29 éves korosztályt érinti. Az első házasságkötési illetve élettársi kapcsolat létesítésének ideje 20-26 évre tehető. Az önálló lakhatás kialakításának elősegítése hozzájárul ahhoz, hogy a fiatal generáció számára vonzó alternatíva maradjon a városban való maradás, letelepedés.
Munkahely, munkaerő-piaci szükségletek	Biztos munkahely, önálló jövedelemszerzési igény, vállalkozóvá válás segítése, részmunkaidős foglalkoztatás, „zsebbe” kapott fizetés, otthon és munkahely közelsége. A munkaügyi központnál történő regisztrációt sokszor negatívan élik meg és gyakran,	A 15-18 éves korosztály számára munkaerő-piaci és karrier tanácsadás biztosítása annak érdekében, hogy a pályatervezés és pályaválasztás során a fiatalokat kevesebb kudarc érje, tudatosabban készülhessenek a munkaerő-piac kihívásaira. A munka világának bemutatása a fiatal korosztály számára. Gyakornoki és jól szervezett, szakmailag koordinált diák munka lehetőségek feltárása és azok közvetítése a foglalkoztatással kapcsolatos tapasztalatok bővítése és a munkaerő-piaci kapcsolatok erősítése érdekében. Több munkalehetőség biztosítása elsősorban a 19-29 éves fiatalok részére. A városban jelenleg alacsony a fiatal vállalkozók aránya, ezért szükséges a vállalkozóvá válás elősegítésére

	<p>hatékony segítségnyújtás hiánya miatt, főleglegesen is tartják azt.</p>	<p>irányuló intézkedések, lehetőségek biztosítása.</p> <p>Kevés a részmunkaidős foglalkoztatás. A képzettség növelése, a családalapítási esélyek kedvezőbbé tétele miatt fontos növelni a fiatalok számára is elérhető, részmunkaidőben végezhető minőségi munkavégzési lehetőségeket.</p> <p>Ösztönözni szükséges az állami és vállalkozói szektort a fiatalok legális, bejelentett alkalmazására.</p> <p>Optimális közlekedési alternatívák kialakítása.</p>
<p>Oktatással kapcsolatos szükségletek</p>	<p>Magas azoknak a fiataloknak az aránya, akik tanulmányikat szeretnék minél tovább folytatni.</p>	<p>Helyben biztosíthatóak azok a lehetőségek (közép- és felsőfokú képzés), melyekre érdeklődés, igény van (nyelvtanfolyam, egyetemi alap-és mesterképzés) és kialakíthatóak olyan támogatási formák, melyek lehetővé teszik a fiatalok helyben megvalósuló továbbtanulását (pl.: ösztöndíjprogramok).</p> <p>Érdemes felmérést készíteni a tovább tanulási ambíciók konkrét irányainak feltérképezésére.</p> <p>Duális képzések indítási lehetőségeinek megteremtése több ágazatban is – ehhez szükséges a megfelelő képzési struktúra kialakítása illetve a munkáltatói oldal ösztönzése is – fontos a megfelelő információáramlás és a közös egyeztetések a képzési és munkáltatói oldalon az optimális megoldás kialakítására.</p> <p>Ösztöndíj program kialakítása a külföldön 1-2 szemesztert végző hallgatók részére, akik hazaérkezésük után tovább kamatoztatják tudásukat a városban (itt folytatják tanulmányi idejüket (mesterképzésben, doktori programban), külföldön szerzett tapasztalataikat nyilvánosságra hozzák, megosztják az érdeklődőkkel.</p> <p>Szükséges olyan, a fiatalok számára kialakított programokat, lehetőségeket biztosítani, melyek idevonzzák a fiatalokat külföldről is hosszabb-rövidebb időre – ne kibocsátó, hanem „befogadó” város legyen Nyíregyháza. Ehhez adott néhány oktatási intézmény (középszkolák, Egyetem, Egyetemi Kar), de fejleszteni kell a „befogadást” elősegítő szolgáltatásokat is (színvonalas „diákmenza”, szállások, színvonalas kulturális és szórakozási lehetőségek).</p>
<p>Szabadidő eltöltésével kapcsolatos szükségletek, közösségi terek létrehozása iránti igény</p>	<p>A fiatalok negyedének nincs baráti társasága (elsősorban alsóközép társadalmi csoport).</p> <p>A fiatalok ötöde nem jár társasági helyekre, főleg az alacsonyabb társadalmi rétegekre vonatkozik ez.</p> <p>A fiatalok „törzshelye” az esetek nagy részében valamilyen vendéglátó ipari egység, vagy valamilyen szabad tér.</p> <p>A sportpályák, művelődési, kulturális létesítmények</p>	<p>Közösségi terek létrehozása, közösségi kezdeményezések erősítése.</p> <p>Növelni kell a közösségi terek számát, figyelembe véve azokat a földrajzi helyeket, ahol leginkább töltik szabadidejüket a fiatalok, tehát érdemes a város több pontján, pl. középszkolák közelében, busz-és vasútállomás környékén, lakótelepi környezetben, könnyen megközelíthető helyen kialakítani ezeket a helyeket. Össze kell gyűjteni az ez irányú tapasztalatokat, jó gyakorlatokat és a szakembereket, fiatalokat, szülőket bevonva kialakítani ezeket a tereket, ahol a fiatalok kulturált környezetben „lóghatnak” iskola után és hazamenetel előtt.</p> <p>Nem ér össze a kereslet és a kínálat, ezen mindenképpen</p>

	<p>egyáltalán nem vonzzák a fiatalokat. Sportpályákon a fiatalok alig 2%-a tölti szabadidejét, a művelődési és kulturális létesítményeknél pedig még az egy százalékot sem éri el arányuk.</p> <p>Sokat ülnek otthon, passzív szabadidő, de ha kimozdulnak, akkor a barátokkal.</p> <p>A legpreferáltabb információforrás az internet (megelőzi a barátokat és a családtagokat).</p> <p>A sportolás inkább a férfiakhoz/fiúkhöz köthető és iskolai időhöz.</p>	<p>változtatni kell, újra kell gondolni a már meglévő terek funkcióját, megvizsgálni kihasználtságát és a felmerülő igényekre új megoldásokat kidolgozni.</p> <p>Fontos a kulturált szabadidő eltöltés lehetőségeinek növelése.</p> <p>Családi, baráti kapcsolatok erősítése szükséges helyben (megtartó erő). Könnyen hozzáférhető közös programlehetőségek biztosítása, népszerűsítése a fiatalok és családjaik, barátaik körében.</p> <p>A fiataloknak szóló információt internet segítségével lehet/kell a leghatékonyabban megosztani; figyelni kell azokra, akik nem férnek hozzá otthon és/vagy az iskolában internethez és lehetőséget kell biztosítani számukra is (pl.: közösségi terek, free wifi-vel, számítógépekkel való ellátása, stb.).</p> <p>Teret kell nyitni olyan sportolási fajtákhoz is, amit a nők, lányok is szívesen űznek, illetve elérhetőek az oktatási rendszerből kikerülve is. Ebben szerepet kell vállalnia a helyi felsőoktatási intézményeknek és a fiatalokat (is) foglalkoztató munkahelyeknek is. Tekintettel kell lenni a különböző anyagi háttérrel rendelkező fiatalok eltérő igényeire.</p>
<p>A prevenció fő szinterei</p>	<p>Magas az alkoholfogyasztás aránya mindkét vizsgált korcsoportban</p> <p>Magas a negatív életeseeménnyel terhelt fiatalok aránya (szülők válása, elvesztése, súlyos betegség a családban, munkanélküliség, veszekedés, párkapcsolati problémák, szakítás).</p> <p>A deviáns viselkedéstípusok magas jelenlétét maga a vizsgált korosztály is problémaként érzékeli</p>	<p>Növelni kell a prevenció területét, programokat. A NYÍRKEF hatékonyságának növelését elősegíteni.</p> <p>Ki kell építeni azt a segítő hálózatot, melyet bizalommal felkereshetnek a fiatalok ilyen jellegű problémák esetén.</p> <p>A fiatalokat be kell vonni a probléma megoldási módjainak kialakításához.</p>

2.2.4. Nyíregyháza város az ifjúság szemszögéből

A városról, a városi szolgáltatásokról a Nyíregyháza Ifjúsága kutatás két eltérő módszerével is igyekeztünk információkat szerezni. Az ifjú korosztály négy különböző csoportját megkérdező fókuszcsoporthoz interjúk során az egyik megvitatásra váró témakör a város volt. Ebben az esetben a fiatalok közösen szedhették össze a településsel kapcsolatos gondolataikat és tapasztalataikat, s ezeket együtt vitathatták meg. Ez a kevésbé strukturált módszer azért fontos, mert így a fiatalok által kialakított értékrenden keresztül tud a kutató információkhoz jutni. A kérdőíves módszer alkalmazása során a várossal kapcsolatos észrevételeket a közösségi felméréseknél alkalmazott kérdéscsoportok elemzésével tették meg a fiatalok. Ezek ún. nyílt kérdések voltak, melyekre a válaszadók szintén saját elképzelésük szerint válaszolhattak (Patyán – Huszti, 2016).

Az interjúk során megkérdezett fiatalok – melyek között volt olyan csoport, akik más városban dolgoznak, vagy tanulnak (elszármazottak), illetve olyanok is, akik iskoláik végeztével jelenleg álláskeresők – a kérdőíves adatfelvételben válaszolókkal hasonlatos véleményeket fogalmaztak meg. A többség pozitív érzelmekkel viszonyul városához, leginkább azért, mert itt nőtt fel, itt élnek szülei, rokonai és barátai is. A település pozitív jellemzői között sorolták fel a város élhetőségét, a tágas parkokat, zöld övezeteket, a belváros urbánus jellegét, valamint a Sóstó szépségét. Kiemelkedőnek tartják a mára hagyománnyá vált kulturális és zenei programokat közöttük is mindenekelőtt a Vidor fesztivált, melyre még távolról is hazalátogatnak. Többen említették a település által szervezett sport rendezvényeket is. Ez a lokálpatriotizmus sokak számára komoly megtartó erővel bír.

A helyi problémák közül elsőként ki kell emelni a tömegközlekedéssel kapcsolatos kritikákat. Mind a két kutatási módszerben a legtöbb kritikai észrevételt a közösségi közlekedés városhoz méltatlan minősége okozta. Több fiatal szerint a település jellege – külvárosi területek magas száma okozza azt, hogy este vagy hétvégén már nem lehet a külterületi részokről közlekedni tömegközlekedéssel. Kritikusak voltak az ide tanulni járó, ingázó fiatalok is. Többen említették, hogy azért nem vesznek részt közösségi rendezvényeken, mert a közösségi közlekedés vidék irányába igen rosszul szervezett.

A fiatalok, de rajtuk kívül a szülők, pedagógusok, valamint a településen dolgozó cégvezetők is kiemelték a térség foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetét, mely növeli a fiatalok létbizonytalanságát, jövőképével kapcsolatos feszültségeit. Az interjúban megkérdezett fiatalok szinte mindannyian elképzelhetőnek tartják, hogy az ország más pontján (Dunántúl, Budapest) folytatják életüket, vagy pedig külföldön vállalnak munkákat, mert ott reményeik szerint jobb munkaerő-piaci pozícióhoz juthatnak. A helyi esélyekkel kapcsolatban szkeptikusan nyilatkoztak, különösen az álláskereső fiatalok, akik szerint igen gyakori, hogy minimálbérért, vagy még kevesebbéért lehet csak a városban munkát vállalni, valamint gyakori a fekete foglalkoztatás is.

Fontosnak tartották a megkérdezettek a tömegközlekedés fejlesztését, a rendszeres és hagyománnyá vált zenei és kulturális rendezvények megőrzését, de kívánatosnak vélték a sokszínűbb kulturális programok biztosítását, valamint a programokról való megfelelő információ biztosítását is.

A fiatalok szívesen vennének részt aktívan, szervezőként is a különböző rendezvények szervezésében, nem nézik jó szemmel a fogyasztó szerepbe kényszerítésüket. Nyitott kulturális élet és szerveződések több fiatalt fognak vonzani megítélésük szerint.

3. Cselekvési terv

A koncepció előző fejezeteiből egyértelműen kiderül, hogy az önkormányzat számos a fiatalokat érintő kezdeményezéseket, intézkedéseket tett már az elmúlt években, azonban szükség van helyzetük javítása érdekében további feladatok meghatározására és végrehajtására. Az alábbi táblázatok rövid (1-3 év)-, közép (4-6 év)-, és hosszú (7-10 év) távú tervekre tesz javaslatot 8 kiemelt célterületen. Egy-egy intézkedés több területhez is kapcsolódhat.

Javasoljuk a feladatok végrehajtásának ellenőrzése és további feladatok megfogalmazása érdekében a cselekvési terv két évente történő felülvizsgálatát.

3.1. Lakással, lakhatással, családalapítással kapcsolatos megoldási javaslatok

Intézkedés címe:	„Fiatalok városa”
Feltárt probléma	A lakhatás várhatóan néhány év múlva jelentkezik problémaként a vizsgált korosztály életében. A szülői fészekből való kirepülés, saját otthon teremtése önerőből, családi segítséggel keveseknek sikerülhet. Szükséges, hogy az állami lakásépítési-és vásárlási támogatások mellett az önkormányzat is segítse a fiatalok letelepedését a városban.
Célok	
Általános megfogalmazás	A fiatalok lakhatási problémáinak csökkentése, a családalapítás segítése a lakhatás színvonalának emelésével.
Rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	R.:1. Lakbér támogatási rendszer fenntartása. 2. A szociális ellátórendszeren keresztül nyújtott ellátások fenntartása. 3. A gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményrendszer fenntartása. K.:1. A lakás állomány javítása. H.: A rövid és középtávon megvalósított támogatási formák, szolgáltatások biztosítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	R.: 1. A nem önkormányzati tulajdonban lévő bérlakásban lakók lakbér támogatásának fenntartása. 2. A rászorult gyermekes családok lakhatási problémájának kezelésére a helyi lakásfenntartási támogatás és adósságkezelési szolgáltatás fenntartása. 3. A gyermekszámhoz igazodó bölcsődei, óvodai ellátás biztosítása, ezen intézmények felújítása, korszerűsítése, szükség szerint férőhelyek számának bővítése. A bölcsődei ellátás térítésmentes biztosítása, mely segíti a családalapítást és a fiatalok munkaerő-piaci pozícióit. K.: 1. A lakásállomány javításával hozzájárulni a fiatalok önálló életkezdéséhez, a családalapításhoz.
Megvalósításért felelős/ök és együttműködő partnerek	Önkormányzat, önkormányzati intézmények, NYÍRVV Nonprofit Kft., vállalkozók
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R.: A lakbértámogatást igénybe vevők száma. A felújított óvodai és bölcsődei férőhelyek száma. A helyi lakásfenntartási támogatást és adósságkezelési szolgáltatást igénybevevők száma. K.: A felújított lakások száma. H.: A fiatalok lakhatási problémájának csökkenése. A fenntarthatóság függ az anyagi, a tárgyi feltételektől.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Anyagi, humán erőforrások hiánya – erőforrások biztosítása.
Szükséges erőforrások	Anyagi, tárgyi, humán erőforrások biztosítása, koordináció a szereplők között.

3.2. Munkahely, munkaerő-piaci megoldási javaslatok

Intézkedés címe:	„Nyíregyháza haza vár!”
Feltárt probléma	<p>Az ifjú korosztály elvándorlási hajlama, a fiatalabbak mobilitás iránti fogékonysága. A korosztály kilátástalannak tartja a helyi munkaerő-piaci viszonyokat. Ugyanakkor a foglalkoztatók szerint a fiatalok nem rendelkeznek reális képpel a munkaerőpiac kihívásairól és nem rendelkeznek szükséges tudásokkal, készségekkel (pl. idegen nyelvi, gyakorlati, stb.) sem.</p> <p>A fiatalok által megfogalmazott igény munkahely és otthon közelsége.</p>
Célok	
Általános megfogalmazás	<p>A fiatal munkavállalók foglalkoztatási problémáinak csökkentése, tudatos karrier és pályatervezés segítése, munkavállalási kompetenciák erősítése.</p>
Rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<p>R.: 1. Foglalkoztatási paktum készítése. 2. Pályaorientációs tanácsadások, szolgáltatások biztosítása. 3. Gyakornoki programok indításának ösztönzése, önkéntes programok megvalósítása. 4. „IKSZelj” Program elindítása (iskolai közösségi szolgálat céltudatosabb megszervezése, diákmunka feltárása és közvetítése a fiatalok felé). 5. Fiatalok vállalkozóvá válásának segítése. 6. Alternatív munkaerő-piaci szolgáltatások elérésének segítése.</p> <p>K.: 1. Iskolai Közösségi Szolgálat Központ létrehozása. 2. Továbbra is segíteni cégek, vállalkozások városba települését.</p> <p>H.: Fiatalok foglalkoztatásában érintett szervezetek munkaerő-piaci partnerségének fenntartása és a rövidtávon kialakított programok folyamatos működtetése.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<p>R.: 1. Olyan egyeztető fórum kialakítása, (foglalkoztatási paktum létrehozása), amely a munkáltatók, az oktatási és állami intézmények, önkormányzat, civil szféra, fiatalok érdekképviseleti szerveinek szoros együttműködésén alapul és közös prioritásokat, célokat, feladatokat megfogalmazva lépéseket tesz a helyi munkaerő-piac keresleti és kínálati oldalának összehangolásáért.</p> <p>2. A tanulók személyiségének, felkészültségének, affinitásának megfelelő szakma, továbbtanulási lehetőség megtalálása fél sikert jelenthet a diákok számára. Ennek érdekében fontos a folyamatos pályaorientációs tanácsadás biztosítása. A tanácsadás elősegíti azt is, hogy a fiatalok rátaláljanak azokra a képzési, tanulási lehetőségekre, amelyek a munkaerő-piaci igényekhez igazodnak. Így nem csak a megfelelő területen tanulnak tovább, hanem a megszerzett végzettséggel sikeresebben fognak tudni elhelyezkedni.</p> <p>3. A gyakornoki programok indításának ösztönzése, amely a pályakezdő fiatalok, illetve a szakképzésben, főiskolai, egyetemi oktatásban tanuló fiatalok munkatapasztalathoz juttatását segíti elő. A tapasztalatszerzés, a kapcsolatépítés és az idegennyelv-tanulás lehetőségét teremti meg a nemzetközi kapcsolatokon keresztül megvalósítható önkéntes programok.</p> <p>4. Az iskolai közösségi szolgálat kiváló lehetőséget biztosít a munkatapasztalatok megszerzésére. Ennek a céltudatosabb megszervezése hozzájárul a fiatalok ismeretbővüléséhez, a helyi (állami, önkormányzati, civil) közösség megismeréséhez, illetve a jól megszervezett foglalkoztatás hozzájárul a közösség iránti felelősségteljesebb gondolkodáshoz. Első lépésként fel kell mérni a középiskolák körében partnereiket, az eddigi tevékenységek hatáskörét. Ezt követően létrehozható egy adatbázis a fogadó intézményekről. Az adatbázisban kereshetnek a fiatalok, de az iskola és a fogadó szervezet akár a fiatal közvetítésével is egymásra találhat. Minden fiatal első munkatapasztalathoz juthat ezzel a tevékenységgel az iskola által megkívánt és ellenőrzött módon. IKSZ Börze szervezése: feladata összehozni a fiatalokat, szüleiket és tanáraikat a fogadó szervezetekkel és még érdeklődő szervezetekkel. Iskolai Közösségi Szolgálat Központ létrehozásának célja az információk eljuttatása és tanácsadás a fiatalok részére.</p> <p>5. Fiatal vállalkozókat, vállalkozni szándékozókat segítő vállalkozói karrierközpont kialakítása. Ennek keretében képzések, tanácsadói, mentori programok bevezetése sikeres vállalkozók bevonásával. A fiatal vállalkozók közösségének létrehozásának támogatásával annak tagjai egymást segítve, ösztönözve nyitottabbá válnak az újszerű ötletek felé, emellett pedig üzleti</p>

	<p>kapcsolatokra is szert tehetnek.</p> <p>6. A fiatalok sikeres munkavállalása érdekében fontos, hogy felkészült szakemberek segítsék az elhelyezkedését. A városban működő számos civil szervezet rendelkezik megfelelő tudással, tapasztalattal a munka és álláskeresési tanácsadás, munkaerő közvetítés és egyéb foglalkoztatási tanácsadás terén. A tanácsadási lehetőségek feltérképezésével és a rendelkezésre álló információk nyilvánosságának a biztosításával járulhatunk hozzá a megfelelő munkahely megtalálásához. A munkaerő-piaci és karrier tanácsadást ki kell bővíteni olyan piaci szereplők bevonásával, akik első kézből tudnak információkat és tanácsokat adni a fiatalok számára.</p>
Megvalósításért felelős/ök és együttműködő partnerek	Felelős: az önkormányzat és a civil szervezetek, munkáltatók, Munkaügyi Központ, oktatási intézmények
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>R.: 1. Munkaerő-piaci és karrier tanácsadások rendszeressé tétele a város oktatási intézményeiben a 15-29 éves korosztály számára.</p> <p>2. Közösségi szolgálat, gyakornoki programok és diákmunka koordinálásának megvalósulása.</p> <p>3. Egyeztető fórum működése a foglalkoztatók, az önkormányzat, a civil szereplők és az oktatási intézmények között.</p> <p>K.: 1. Vállalkozói karrierprogram létrehozása.</p> <p>2. Cégek, vállalkozások számának növekedése.</p> <p>H.: A fiatal munkavállalók elhelyezkedési esélyeinek növekedése.</p> <p>A fenntarthatóság függ az anyagi, a tárgyi feltételektől.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<p>Anyagi, humán erőforrások hiánya – erőforrások biztosítása.</p> <p>Fiatalok elvándorlása – képzési és foglalkoztatási lehetőségek biztosítása.</p>
Szükséges erőforrások	Anyagi, tárgyi, humán erőforrások biztosítása, szervezetek és szereplők közötti koordináció.

3.3. Oktatással kapcsolatos megoldási javaslatok

Intézkedés címe:	„Élethosszig tartó tanulás”
Feltárt probléma	<p>A tanulási szándékokat és a tanulás szintjét, területét illetően kapott eredmények lehetőséget adnak a térség köz-és felsőoktatási, valamint szakképzési intézményeinek arra, hogy a „tanulási keresletet” prognosztizálják – ez fontos az intézmények működése, és a képzési struktúra szempontjából.</p> <p>A tanulási, továbbtanulási szándékot az életkori csoporthoz tartozás alakítja meghatározóan, hisz a 15-18 évesek számára a szakma, az érettségi és a felsőfokú végzettség megszerzése még egyaránt potenciális lehetőség – csaknem kilenczetedük tervezi is azt, hogy továbbtanul. A 19-29 éves korosztálynak csak a fele tervezi azt, hogy tanul, ez elsősorban szakmai képzést, és mester szintű felsőfokú tanulmányokat jelent.</p>
Célok	
Általános megfogalmazás	<p>Az élethosszig tartó tanulás igényeinek kialakítása, helyi szintű feltételeinek megteremtése. A településen működő iskolarendszerű képzések fenntartható működésének támogatása.</p>
Rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<p>R.: 1. Éves oktatási, képzési helyzetkép elemzés készítése. 2. „Nyíregyházi ifjúság honlap” és telefonos applikáció készítése. 3. Ifjúsági tematikus műsorok létrehozása. 4. „Szolgáltató egyetemek” program meghirdetése a városban működő felsőoktatási intézmények számára. 5. Idegen nyelvi képzési program bevezetése. 6. A szociálisan rászorult fiatalok felsőoktatási tanulmányainak támogatása (Bursa Hungarica, Rászoruló Hallgatókért Alapítvány).</p> <p>K: 1. Kiegészítő szolgáltatások biztosítása annak érdekében, hogy a város vonzó legyen a helyi ifjúság és a régióból tanulási szándékkal ide jönni szándékozó fiatalok számára.</p> <p>H.: 1. Nemzetközi ifjúsági cserék, képzések lebonyolítása. 2. A képzési és szakképzési rendszer probléma érzékenységének növelése, a képzési rendszer fejlesztése, a helyi igényekhez igazítása.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> Ifjúsági Kerekasztal működtetése, éves oktatási, képzési helyzetkép elemzés készítése. „Nyíregyházi ifjúság honlap”, vagy telefonos applikáció készítése innovatív fiatalok bevonásával annak érdekében, hogy a célcsoport gyorsan és hatékonyan tudjon tájékozódni a képzési, továbbtanulási lehetőségekről, valamint az aktuális kulturális, szórakoztató és szabadidős rendezvényekről. Helyi médiák tematikus műsorainak támogatása, melyet innovatív fiatalok szerkesztenek, vezetnek a korcsoportot érintő témák körüljárásával. Szoros együttműködés kialakítása az önkormányzat és a közép- és felsőoktatási intézmények között. „Szolgáltató egyetemek” program meghirdetése a városban működő felsőoktatási intézmények számára, mely lehetőséget teremt a felsőoktatás helyi feladatokba, szolgáltatásokba való hatékonyabb bevonására (pl. pályázati program keretében, vagy együttműködések keretében). Közös programok a foglalkoztatási paktum és a városi képző és szakképző intézmények hatékonyabb együttműködésének segítésére, innovatív képzési lehetőségek ösztönzése. Ösztöndíj program kialakítása a külföldön 1-2 szemesztert végző hallgatók részére, valamint kutatásokban, doktori programokban való részvétel támogatása. Hazai és uniós pályázatok forrásainak igénybevételel megteremteni annak a lehetőségét, hogy a hazai és nemzetközi kapcsolatok bővüljenek, a fiatalok tapasztalatot szerezzenek és nyelvtudásuk bővüljön.
Megvalósításért felelős/ök és együttműködő partnerek	Önkormányzat, Ifjúsági Kerekasztal, Nyíregyházi Egyetem, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, helyi média, középfokú oktatási intézmények, szakképző és felnőttképzéssel foglalkozó szerveződések,
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és	<ol style="list-style-type: none"> Éves képzési helyzetkép kiadása az Ifjúsági Kerekasztal által. Nyíregyházi ifjúság honlap, vagy applikáció kialakítása, üzemeltetése. Ifjúsági programok a helyi médiumokban, mely online is elérhető. Szolgáltató Egyetemek program (programok, szolgáltatások a város fiataljai számára, melyek

hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>az egyetemeken, vagy az egyetemek oktatói által biztosítottak).</p> <p>K: Rendszeres és gyors információ áramlás a célcsoport és a város között.</p> <p>H: 1. Hazai és nemzetközi kapcsolatok bővülése. 2. A képzési és szakképzési rendszer fejlődése, a helyi igényekhez igazodása.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Anyagi, humán erőforrások hiánya – erőforrások biztosítása.
Szükséges erőforrások	Anyagi, tárgyi, humán erőforrások biztosítása, szervezetek és szereplők közötti koordináció.

3.4. Szabadidő, sport, életmód megoldási javaslatok

Intézkedés címe:	„Mit csináljak?”
Feltárt probléma	<p>A helyi fiatalok körében végzett kutatás adatai szerint hétköznapiakon a 19-24 éveseknek van a legtöbb szabadideje, hétvégén pedig a 15-18 éveseknek. Igénylik a helyi rendezvények szervezési, lebonyolítási munkálataiba való bekapcsolódást.</p> <p>A nyíregyházi fiatalokra is elsősorban otthoni, passzív, rekreatív, digitális közegben zajló szabadidő-eltöltés jellemző. Amennyiben kimozdulnak otthonról, szabadidejüket leginkább barátaikkal töltik. A magaskultúra-fogyasztás szinte egyáltalán nem jellemzi a fiatalokat. A Magyar Ifjúság 2012 – Új média című fejezetéből kiderül, hogy a magyar 15-29 évesek kétharmada (69%) tagja valamilyen internetes közösségi oldalnak, amely leginkább a Facebookot jelenti. Minél fiatalabbakat vizsgálunk, annál nagyobb arányú tagságot találunk. A tizenévesek háromnegyede (75%), a 25-29 éveseknek csak hattizede (61%) tagja internetes közösségi oldalnak.</p> <p>A fiatal és ifjú korosztály kevesebb, mint 1%-a vesz igénybe kulturális és közösségi tereket, e létesítmények nem vagy csak kevés igényeknek megfelelő programot biztosítanak.</p> <p>A férfiak és fiatalok (15-18 évesek) dominanciája a legerőteljesebb a sportolók körében, így mindenképpen fontosak azok a programok, amelyek a nőket is meg tudják szólítani, s az iskolát már befejezők számára is elérhetőek, be tudják építeni napirendjükbe.</p>
<p>Célok</p> <p>Általános megfogalmazás</p> <p>Rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban</p>	<p>A szabadidő aktívabb eltöltésének elősegítése, a fiatalok magas kultúra fogyasztásának támogatása, a sportolás beépítése a korosztály mindennapjaiba, valamint a tömegsport iránti igények kielégítése.</p> <p>R.: 1. A civil és kulturális alap 10%-át kifejezetten a 14-29 éves korosztálynak szánt programokra kell fordítani vagy Ifjúsági Alap létrehozása. 2. Közművelődési intézmények díjmentes biztosítása azoknak az ifjúsági civil szervezeteknek, akik kiemelt ifjúsági programot valósítanak meg. 3. Közművelődési intézmények által szervezett ifjúsági szolgáltatások megvalósítása. 4. A helyi rendezvények szervezésébe az ifjúság képviselőinek bevonása. 5. „Mozdulj Nyíregyháza” jellegű programok fenntartása. 6. Családi sportrendezvények (pl. Nyuszi futás, stb.) fenntartása, számának növelése. 7. Diáksport egyesületek támogatásának fenntartása.</p> <p>K: 1. Ingatlan biztosítása a fiatalok számára, ahol programjaikat megvalósíthatják.</p> <p>H.: A rövid és középtávon megvalósított programok, szolgáltatások fenntartása.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<p>R.: 1. A fiatalokat megszólító szabadidős programok elsősorban interneten, közösségi oldalak segítségével érhetik el őket, a rendezvények helyszínéül pedig elsősorban kávézók, sörözők, kocsmák, másodsorban plázák és sportpályák, szabadtéri helyszínek lehetségesek. Mindenképpen fontosak a baráti társaságoknak, közösségeknek szervezett programok, rajtuk keresztül lehet több fiatalot elérni és aktivizálni (pl.: civil éjszaka, ifjúsági hét szervezése, városi verébavató). 2. A tanuló korosztály számára célzott kulturális, szabadidős és közösségi, közösség építő szolgáltatások biztosítása az ifjúsággal foglalkozó civil szervezetek által az Ifjúsági Kerekasztal ajánlásával. Kiállítási, bemutatói lehetőség biztosítása fiatal művészek számára. 3. A közművelődési intézmények közösségi tér funkciójának erősítése (pl.: könyvtárban kamasz-tér program, kvíz-játék a könyvtárban, könyvtári esték fiataloknak), ifjúsági programok szervezése (pl.: „Te is lehetsz sztár”- fiatal tehetséges zenészek számára lehetőség biztosítása első felvételük elkészítéséhez, Tinédzser Alkotók Könyve-publicitás és bemutatói lehetőség biztosítása). 4. A helyi rendezvényeken az ifjúság által megfogalmazott javaslatok alapján ifjúsági programok megvalósítása (pl.: Vidor Fesztivál ideje alatt kísérő programként sulibuli programok). 5. Fenntartani és élénkíteni szükséges azokat a sportrendezvényeket is, ahol a családok, baráti társaságok közösen megjelenhetnek, közös tevékenységet végezve élük át a társadalmi szolidaritás</p>

	<p>és egymás segítségének igényét.</p> <p>6-7. A sport-és szabadidős programok csökkenthetik a jellemzően nagy arányú rizikómagatartást, hozzájárulhatnak a város vonzó képének kialakításához, megtartó erejének növeléséhez, ahhoz hogy jól érezzék magukat a városban a fiatalok. Mindezt az is indokolja, hogy a fiatalok jövőbeni döntését nagyban befolyásolja a fellelhető szolgáltatások minősége, a település fejlődése és a városkép.</p> <p>K.: 1. A fiatalok által üzemeltetett ingatlanban maguk alkotta szabályok keretei között szervezhetnek programokat, rendezvényeket. Ez helyszíniül szolgálhat alternatív zenekarok, garázszenekarok fellépésének. Teret adhat graffiti falnak, hip-hop táncternek, stb.</p>
Megvalósításért felelős/ök és együttműködő partnerek	Önkormányzat, közművelődési intézmények, Ifjúsági Kerekasztal, civil szervezetek, egyházi szervezetek
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>R.: Növekszik a fiatalokat elérő közösségi és sport programok száma.</p> <p>K.: Az infrastrukturális háttér fejlődése.</p> <p>H.: A fiatalok aktivitásának növekedése, rizikómagatartások csökkenése, a város megtartó erejének növekedése.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Anyagi, humán erőforrások hiánya – erőforrások biztosítása.
Szükséges erőforrások	Anyagi, tárgyi, humán erőforrások biztosítása, szervezetek és szereplők közötti koordináció.

3.5. Ifjúsági szolgáltatások, közösségi terek megoldási javaslatok

Intézkedés címe:	„Kockulás helyett”
Feltárt probléma	<p>A fiatalok közösségi aktivitása alacsony, nem kapcsolódnak formális közösségi szerveződésekhez s ennek következtében közösségi izolációjuk növekszik az iskolarendszerű képzések elvégzését követően.</p> <p>Megfelelő lehetőségek hiányában a közösségi együttlét a szórakozóhelyekre, vagy otthonra korlátozódik. A közösségi terek hiánya, vagy diszfunkcionalitása következtében ezeket nem használják a fiatalok. Az ifjúsági szervezetek a korosztály kisebb csoportjait érik el s nem minden esetben illeszkednek a célcsoport közösségi és kulturális, szabadidős igényeihez.</p>
Célok	
Általános megfogalmazás	<p>A közösségi aktivitás megőrzése, növelése, a fiatal generáció offline kapcsolatrendszerének fenntartását segítő programok és szerveződések támogatása.</p>
Rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<p>R.: 1. A meglévő közösségi terek kihasználtságának növelése. 2. Közintézmények, létesítmények közösségi terei nyitottságának biztosítása a fiatalok számára. 3. Iskolai közösségi programok ösztönzése (iskolák közötti sportrendezvények, vetélkedők, akciók, fiatalokat összefogó programok). 4. Közösségi szolgálat teljesítésének biztosítása a közművelődési, sport és közösségi létesítményekben.</p> <p>K: 1. Közösségi terek fenntarthatóságát segítő szolgáltatások kidolgozása. 3. Partnerség kialakítása a szervezetek között a közösségi szolgáltatások fenntartása érdekében. 4. Fiatalok önszerveződéseinek, öntevékeny közösségeinek támogatása. 5. Szórakozóhelyek biztonságossá tételének segítése.</p> <p>H.: A rövid és középtávon megvalósított programok, szolgáltatások fenntartása.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<p>R.: 1. A meglévő közösségi terek, szolgáltatások megismertetése a fiatalokkal. A közösségi terek kihasználtságának növelése, a meglévő közösségi terek állagmegóvása, fejlesztése. 2. Ifjúsági, közösségi, kulturális, sport és szabadidős elfoglaltságot, illetve ezen tevékenységekhez teret biztosító közintézmények, létesítmények ifjúságbarát és közösségi szellemiségű átszervezése, célcsoport specifikus programok támogatása (pl.: Váci Mihály Kulturális Központban internet teázó=találkozóter kialakítása, rendszeres programok a célcsoport bevonásával. A közösségi terek felszerelése free wifivel, számítógépekkel).</p> <p>K.: 1-3. A programokról és szolgáltatásokról program/szolgáltatási térkép készítése és megjelenítése. 4. A szórakozóhelyek ellenőrzésével (alkohol-, drogprobléma, közbiztonság, közegészségügy) elősegíteni a veszélymentes szórakozás kialakulását.</p>
Megvalósításért felelős/ök és együttműködő partnerek	Önkormányzat oktatási intézmények, ifjúsági szervezetek, közművelődési intézmények, sportegyesületek
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>R: 1. Közösségi terek számának növekedése. 2. Célcsoport specifikus programok száma, azok látogatottsága. 3. Közösségépítő iskolai programok száma.</p> <p>K: Kialakult együttműködések, partnerségek.</p> <p>H: Ifjúsági korosztály aktivitásnak növekedése.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<p>Anyagi, humán erőforrások hiánya – erőforrások biztosítása. Alacsony kihasználtságú közösségi terek – fiatalok bevonása a programok szervezésébe.</p>
Szükséges erőforrások	Anyagi, tárgyi, humán erőforrások biztosítása, szervezetek és szereplők közötti koordináció.

3.6. Ifjúsági érdekképviselet, ifjúsági részvétel megoldási javaslatok

Intézkedés címe:	„Ne legyen légüres tér!”
Feltárt probléma	<p>A kutatás eredményei alapján a 15-18 évesek 48%-a, az idősebb korcsoportnak viszont 78,5%-a nem kapcsolódik semmilyen szervezethez. Legalább egy szervezetnek tagja minden ötödik fiatal (22,5%), míg ez csak minden tizedik (13%) idősebbre jellemző. A több szervezethez való tartozás a 15-18 évesek harmadára (30%), míg a 19-29 évesek mintegy 10%-ára jellemző. A korcsoportok közötti eltérés szignifikáns ($p=0,000$). A formális szervezetekhez való tartozás jellemzően az iskolarendszeren keresztül valósulhat meg, míg a rendszerből kilépve csökkent a szervezetekhez való kapcsolódás, illetve a tagság esélye.</p> <p>A fiatalok által adott válaszok alapján inkább arról alkotnak véleményt, hogy min kellene változtatni, arról nem, hogy ők milyen változtatási folyamatokban vennének részt.</p>
<p>Célok</p> <p>Általános megfogalmazás</p> <p>Rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban</p>	<p>A fiatalok önbizalmának erősítésével a település iránti felelősségérzet kialakítása, közösségeik önszerveződésének elősegítése és érdekeik nyilvános megjelenítése.</p> <p>R.: 1. A létrehozott Ifjúsági Kerekasztal működtetése. 2. Helyi közügyek iránti érzékenységet növelő programok (diák polgármesteri iroda) szervezése, fenntartása. 3. Helytörténeti vetélkedő sorozat támogatása. 4. Ifjúsági referens alkalmazása.</p> <p>K.: 1. Ifjúságkutatás 2-3 évente történő ismétlése. 2. Társadalmi felelősségvállalás, közösségekhez való tartozás növelése. 3. Városi Diákönkormányzat létrehozása.</p> <p>H.: A rövid és középtávon megvalósított programok fenntartása.</p>
<p>Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve</p>	<p>R.: 1. A diákok képviselőinek bevonása az Ifjúsági Kerekasztal munkájába, az Ifjúsági Kerekasztal működtetése. 2. A Diák Polgármesteri Iroda működését, valamint a szervezésükben megvalósuló programokat folyamatosan biztosítani, illetve támogatni kell. 3. A helytörténeti vetélkedő-sorozatok célja, hogy a fiatalok Nyíregyháza természeti, történelmi és épített értékeivel, hagyományaival, illetve híres szülőiteivel megismerkedjenek, erősítse kötődésüket szülővárosukhoz. 4. Ifjúsági referens alkalmazása az ifjúsággal kapcsolatos tevékenységek összehangolása érdekében.</p> <p>K.: 1. Az Ifjúsági Konceptió eredményeinek méréséhez, a Cselekvési Tervek megalapozott elkészítéséhez szükséges 2-3 évente célzott ifjúságkutatást készíteni a fiatalok életmódjának vizsgálatára. 2. Társadalmi felelősségvállalás, közösségekhez való tartozás növelése, pl. a középiskolákkal együttműködve, megismertetve a diákokat és a velük dolgozó pedagógusokat is a városban működő civil szervezetek, sport –és művészeti egyesületek, együttesek, stb. munkájával. 3. A városi diákönkormányzat létrehozásának célja a városban működő általános és középiskolák, kollégiumok közötti információáramlás elősegítése, a diákok és DÖK segítő tanárok tájékoztatása az őket érintő ügyekről. A tanulók városi szintű érdekképviselete, a diákjogi problémák városi szinten történő kezelése.</p>
<p>Megvalósításért felelős/ök és együttműködő partnerek</p>	<p>Önkormányzat, Ifjúsági Kerekasztal, oktatási intézmények, civil szervezetek</p>
<p>Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága</p>	<p>R.: Az Ifjúsági Kerekasztal működésnek eredményessége. Megvalósuló programok száma.</p> <p>K.: 1. Ifjúságkutatás megvalósulása. 2. Városi Diákönkormányzat megalakulása.</p> <p>H.: Az ifjúság érdekeit védő szervezetek működése, a fiatalok aktívabb részvétele a közéletben.</p>
<p>Kockázatok és csökkentésük eszközei</p>	<p>Anyagi, humán erőforrások hiánya – erőforrások biztosítása. Az ifjúság gyenge érdekvérvényesítő képessége – tisztségek, szerveződések létrehozása, megerősítése.</p>
<p>Szükséges erőforrások</p>	<p>Anyagi, tárgyi, humán erőforrások biztosítása, szervezetek és szereplők közötti koordináció.</p>

3.7. Esélyegyenlőség, szolidaritás megoldási javaslatok

Intézkedés címe:	„Közös cél, közös jövő”
Feltárt probléma	<p>A fiatalok előítéletes gondolkodásmódja. A válaszadók problémaként egy-egy célcsoport negatív jellemzőit emelték ki problémaként (pl. romák, cigányok, sok a cigány, dologtalan cigányok, hajléktalanok, sok hajléktalan, nyugdíjasok, stb.). Ezen esetekben a válaszadók a célcsoport létét emelték ki elsősorban problémaként.</p> <p>A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok esetén az oktatáshoz, szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést befolyásolja társadalmi háttérük, szülők iskolai végzettsége, anyagi helyzetük, stb.</p>
Célok	
Általános megfogalmazás	Előítéletektől mentes társadalmi szemlélet kialakítása. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok esélyeinek javítása.
Rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<p>R.: 1. A fiatalok önkéntes programban való részvételének növelése. 2. Generációk közötti együttműködéssel megvalósítandó programok meghirdetése. 3. Érték nyújtó, preventív, társadalmi problémákat elemző programok szervezése. 4. Akadálymentesen megközelíthető programok szervezése. 5. Tanoda programok támogatása.</p> <p>K.: 1. Európai Önkéntes Szolgálat népszerűsítése. Európai önkéntesek fogadása önkormányzati intézményeknél, cégeknél.</p> <p>H.: A kirekesztés, kirekesztettség és marginalizáció minimalizálása.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<p>R.: 1. Segíteni kell az együttműködések kialakulását oktatási intézmények és a civil szervezetek, segítő intézmények között, hogy a fiatalok saját igényeik szerint megtalálhassák a számukra fontos önkéntes munkalehetőségeket. Az iskolán kívüli önkéntes programokban való részvétel a társadalmi felelősségvállalás erősödése mellett a fiatalok munkavállalási esélyeit is növelik. 2. A generációk közötti együttműködés keretében az Idősügyi Tanács és Ifjúsági Kerekasztal közötti együttműködés kialakítása, programok szervezése (pl.: generációs családi vetélkedő). 3. 15 – 18 éves korosztály körében jelentőséggel bírhatnak az érték nyújtó, preventív, társadalmi problémákat elemző programok, melyekre szenzitívebben reagál még e célcsoport (pl.: roma integrációs nap, romainformációs pont kialakítása pl. a könyvtárban). 4. Az akadálymentes programok szervezésének célja a fogyatékkal élők és közlekedésükben akadályozottak részvételének biztosítása (pl.: utazó múzeum, könyvtár busz, biblioterápiás beszélgetéssorozat). 5. A városban működő civil és egyházi szervezetek tanoda programokkal segítik az iskolai hátrányok kompenzálását. Szükséges a jövőben is ezen programok megvalósítása.</p>
Megvalósításért felelős/ök és együttműködő partnerek	Önkormányzat, önkormányzat intézményei, egyházi és civil szervezetek, Idősügyi Tanács, Ifjúsági Kerekasztal
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>R.: 1. Önkéntes programban résztvevők száma. 2. Generációs rendezvények száma. 3. Esélyegyenlőséget növelő programok száma.</p> <p>K.: A fogadott önkéntesek száma.</p> <p>H.: A kirekesztés, kirekesztettség és marginalizáció csökken.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Anyagi, humán erőforrások hiánya – erőforrások biztosítása.
Szükséges erőforrások	Anyagi, tárgyi, humán erőforrások biztosítása, szervezetek és szereplők közötti koordináció.

3.8. Prevenció, rizikómagatartás, megelőzés, pszichés támogatás megoldási javaslatok

Intézkedés címe:	„Tiszta utakon”
Feltárt probléma	A nyíregyházi fiatalok mintegy 10%-a fogyasztott már valamilyen illegális drogot. Az országos átlaghoz képest 50%-al magasabb az aránya azoknak, akiknek a baráti körében drogfogyasztók vannak. Jelentős mértékű a fiatalok alkoholfogyasztása, mely különösen a középiskolás korosztályban ölt igen veszélyes mértéket és formát. Több mint ötödük legalább hetente iszik, s jellemző a lerészegedésig történő alkoholfogyasztás. Az országos átlaghoz és a lakossági átlaghoz képest magasabb a dohányzók aránya. Az öngyilkossági gondolatokkal foglalkozók, valamint a sikertelen kísérletet elkövetők aránya többszöröse az országos átlagnak. A fiatalok intenzív szexuális életet élnek, s sok tekintetben nem fordítanak kellő figyelmet annak nem kívánt kockázataira.
Célok	
Általános megfogalmazás	Az ifjú korosztály rizikó magatartásának csökkentése a megelőzés, védelem, tanácsadás és támogatás széles eszközrendszerével.
Rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<p>R.: 1. Azonnali beavatkozások megelőző, információs programok működtetésével, hatékonyságuk felülvizsgálatával.</p> <p>2. Hatékonyabb megelőző, felvilágosító programok alkalmazása.</p> <p>3. A segítségnyújtás elérhető lehetőségeinek kiterjesztése.</p> <p>4. Szakemberek, szociális munkás, mentálhigiénikus, pszichológus, stb.), szülők, kortárs segítők bevonása, ez utóbbiak számának, „láthatóságának” növelése. A gyermekvédelmi jelzőrendszer erősítése, utcai lakótelepi szociális munka erősítése, ifjúságvédelmi felelősök hálózatának újraépítése.</p> <p>5. Egészség terv készítése.</p> <p>K: 1. Tanártovábbképzés, felkészítés.</p> <p>2. Szakmai tevékenységek koordinálása a Nyír-KEF testületével.</p> <p>3. Kortárs segítő programok újraindítása civil szervezetek bevonásával.</p> <p>H.: 1. Rehabilitációs Intézmény létrehozása szerhasználó fiataloknak.</p> <p>2. Folyamatok és eredmények monitorozása, újabb felmérés 2 év múlva.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<p>R.: 1. A célcsoportot elérő megelőzést és felvilágosítást célzó programok felülvizsgálata, szakértői ellenőrzése, modernizálása és az alap és középfokú intézményekben rendszeres egymásra épülő programok bevezetése.</p> <p>2. Iskolai mentálhigiénés programok indítása, civil szervezetek és szakértők bevonásával, az iskolai védőnők szerepének növelése az egészséges életmód kialakításában.</p> <p>3. Telefonos vagy elektronikus lelki tanácsadás indítása a kockázati csoportok számára. Család és Gyermekjóléti Központ jelzőrendszeri értekezletén a tanárok, iskolai képviselők tájékoztatása, konzultációk az észlelés és segítségnyújtás megfelelő módjairól.</p> <p>4. Offline terek biztosítása, ahol a fiatalok megtanulhatják a társas viselkedés alapvető szabályait, valóságos helyzetekben tapasztalják meg a társas kapcsolatok kialakításának, ápolásának módjait, a konfliktuskezelést, stb. Ehhez szükséges, a megfelelő terek biztosításán túl, a fiatalokkal dolgozó szakembereket is hozzárendelni, szülőket is bevonni. Jövőműhely és egyéb közösségi tervezési technikával az érintetteket bevonva megtervezni és kialakítani a közösségi tereket.</p> <p>5. Egészség terv készítése, melyben külön ki kell térni az ifjúság helyzetére.</p> <p>K: 1. Tanártovábbképzés, felkészítés megszervezése a szakemberek bevonásával.</p> <p>2. A NYÍR-KEF működésnek folyamatos biztosítása, tevékenységének támogatása.</p> <p>3. Kortárs segítő programok újraindítása civil szervezetek bevonásával.</p> <p>H.: Folyamatok és eredmények monitorozása, újabb felmérés 2 év múlva.</p>
Megvalósításért felelős/ök és együttműködő partnerek	Önkormányzat, NYÍR-KEF, KLIK, civil szervezetek, felsőoktatási intézmények, szakemberek

<p>Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága</p>	<p>R. 1. Nyír-KEF jelentés a városi iskolai megelőzés működéséről, eredményeiről, cselekvési terv kidolgozása. 2. Mentálhigiénés és lelki tanácsadó rendszer kiépítése (telefonos lelkisegély szolgálat beindítása). 3. Tematikus jelzőrendszeri értekezlet az alap és középfokú oktatási intézmények részvételével.</p> <p>K: 1. Kortárs segítő programok indítása, száma. 2. Tematikus tanártovábbképzés indítása és szakmai konferencia száma.</p> <p>H: Kétévenként felmérés a beavatkozás eredményeiről (kutatási jelentés).</p>
<p>Kockázatok és csökkentésük eszközei</p>	<p>Anyagi, humán erőforrások hiánya – erőforrások biztosítása.</p>
<p>Szükséges erőforrások</p>	<p>Anyagi, tárgyi, humán erőforrások biztosítása, szervezetek és szereplők közötti koordináció.</p>

Összegzés

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít a különböző célcsoportokra: fiatalokra, idősekre, hátrányos helyzetű személyekre, családokra, stb. egyaránt. A fiatalokra nem mint problémára, hanem mint erőforrásra tekintünk. Ennek érdekében készült el a város új Ifjúsági Konceptiója, ami már egy megkezdett folyamatnak a folytatása, reagálva az ifjúság részéről jelentkező új igényekre, szükségletekre.

Célunk, hogy az önkormányzat koordinációjával az ifjúságot megtartó, az őket segítő, támogató rendszerek létrehozásával és fenntartásával olyan várossá váljon Nyíregyháza, amelyben a fiatalok ötleteikkel, kritikai szemléletükkel, aktív részvételükkel, önkéntes munkájukkal alakíthatják a város életét.

A fenti célok elérése érdekében partnerül hívjuk mindazokat, akik egyénként, szolgáltatóként vagy szervezetként osztoznak elveinkben. A feladatok szervezése és megosztása folyamatos elemzést, tervezést, a kapacitások újra és újra gondolását igényli, tehát egyfajta folyamatként fogható fel.

Irodalomjegyzék

1. DAHLGREN G. - WHITEHEAD M. (1991): Policies and strategies to promote social equity in health. Stockholm, Institute of Futures Studies.
2. FÓNAI M. - SZIGETI F. (2015): A Nyíregyházán tanuló fiatalok képzettsége és oktatással kapcsolatos tervei In: Nyíregyháza Város Ifjúsága 2015. 29-47. o
3. HÜSE L. (2015): A szubjektív egészségi állapot tényezői és azok változása Nyíregyházán és vonzáskörzetében A Nyíregyházi Járás életminősége 2015. 105. o.
4. HÜSE L. (2015): A fiatalok rizikómagatartása Nyíregyházán In: Nyíregyháza Ifjúsága 2015. 131-153.o
5. HÜSE L. (2015): A szubjektív egészségi állapot tényezői és azok változása Nyíregyházán és vonzáskörzetében Acta Medicinae et Sociologica Vol. 6. 2015. 18-19. 96-120.o.
6. KÁLLAI B. - LENGYELNÉ P.M. - NYÍRCSÁK J. (2015): Munkaerőpiac, külföldi munka és tanulás tervei In: Nyíregyháza Város Ifjúsága 2015.
7. MAKAY ZS. (2013): Párkapcsolati magatartás és gyermekvállalás a fiatalok körében In: Magyar Ifjúság 2012.
8. Nyíregyháza Megyei Jogú Város lakosainak egészségi állapotáról és az egészségügyi alapellátás működéséről szóló beszámoló 2011.
9. Nyíregyháza Ifjúsága 2015.
10. Nyíregyháza Megyei Jogú Város 2015-2020. közötti sportkonceptiója
11. Nyíregyháza Város Életminősége 2008.
12. NYÜSTI SZ. (2012): Oktatási helyzetkép In: Magyar Ifjúság 2012.
13. PATYÁN L. - HUSZTI É. (2015): Közéleti aktivitás, helyi közösségről alkotott vélemények és intergenerációs kapcsolatok a nyíregyházi ifjúság körében In: Nyíregyháza Város Ifjúsága 2015. 200.o
14. R. FEDOR A. (2015): Családalapítás és gyermekvállalás a fiatalok körében In: Nyíregyháza Ifjúsága 2015.
15. R. FEDOR A. (2015): Családalapítás és gyermekvállalás a fiatalok körében In: Nyíregyháza Város Ifjúsága 2016. 11-28. o.
16. SZABÓ F. - NAGY Z. (2015): Észak-Alföld – Regionális Ifjúsági Helyzetelemzés. In: Nagy Ádám – Székely Levente (szerk.) (2015): Harmadrészt - Magyar ifjúság 2012. Regionális helyzet elemzések. ISZT Alapítvány - UISZ Alapítvány - Excenter Kutatóközpont, Budapest. 117-150. oldal

17. SZÉKELY A. - SUSÁNSZKY É. - ÁDÁM SZ. (2012): Fiatalok kockázati magatartása In: Magyar Ifjúság 2012.
18. TAKÁCS P. - HUSZTI É. (2015): A Nyíregyházán élő fiatalok életkörülményei a „Nyíregyháza Ifjúsága 2015” kutatás adatai alapján In: Nyíregyháza Város Ifjúsága 2016. 169-196. o.

Internetes hivatkozás

- (1) http://www.szociologia.hu/dynamic/VaskovicsL_tanulmany.pdf (Vaskovics László: A posztadoleszcencia szociológiai elmélete)
- (2) <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/mun/mun1601.html> (KSH Gyorstájékoztató Munkanélküliség 2015. november-2016. január)
- (3) <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A52009DC0200> (Az Európai Közösségek Bizottságának közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának Az Európai Közösségek Bizottsága, Brüsszel, 2009.4.27.)
- (4) <https://www.kir.hu/3hpublicálás>
- (5) <http://ofi.hu/nagy-adam-harmadlagos-szocializacios-kozeg-es-az-ifjusagugy-mint-onallo-terulet-elméleti-alapjai> (Nagy Ádám: A harmadlagos szocializációs közeg és az ifjúságügy mint önálló terület elméleti alapjai)
- (6) http://www.nyf.hu/a_nyiregyhazi_foiskolarol